

Aktīvai atpūtai Daugavas svaigajā gaisā

L PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA
BĒRNU LITERĀTŪRAS
NODAĻA

● Priecājami, ka pie mums pavadītais laiks cilvēkiem dod enerģijas lādiņu, ka viņi atvadās ar solījumu atbraukt vēlreiz, saka Irēna un Jānis Pastari, Jersikas pagasta uzņēmēji, kas savu darbības nišu atraduši sportiskas izlaides un atpūtas organizēšanā. Prieku sila ielokā pie Daugavas atpūtniekus gaida kvadraciklu trase un peintbola laukums. Foto: A.Dzerkalis

Rudens vēju piešalktā dienā ar redakcijas mašīnu lēni pa likumotu meža celiņu braucam cauri jaunaudzei, vadoties pēc norādījumiem, ko pa tālruni izstāstījis Irēna Pastare. Aiz muguras vēl saklausāms troksnis no lielās šosejas Līvāni — Daugavpils, — kad priekšā jau iznirst klajums un divi iežogojumi — kvadraciklu trase un peintbola laukums, un kur gaida šīs vietas saimnieki, dzīvesbiedri Irēna un Jānis Pastars. Oficiālais uzņēmuma nosaukums ir SIA «MZGD». Ideja par uzņēmuma izveidošanu, kas nodarbotos ar sportisku aktivitāšu organizēšanu, gan piederot dēlam Aigaram, stāsta Irēna, izrādīdama saimniecību, bet ikdienas rūpes pārsvārā tikušas vecākiem, par ko viņi gan nejutās noskumuši.

— Dēls strādā Rīgā, bankā, bet sirdi jūtas cieši saistīts ar Latgali, ar dzimto pusi, un bija secinājis, ka te ir maz iespēju jauniem, aktīviem cilvēkiem nodarboties ar modernām izklaidēm, — atklāja Irēna. — Un tā, pagājušā gada sākumā viņš nāca klajā ar jau izlolotu ideju par kvadraciklu

trases ierīkošanu. Sākām ar piemērotas vietas atrašanu, par ko jāteic paldies Jersikas pagasta padomei, kas atļāva iznomāt neizmantojamo stadionu.

Kādreizējais Jersikas stadions gadu gaitā aizaudzis, to bija pārņēmušas jaunās priedes, krūmi un zāle. Vismaz četri mēneši pagājuši, kamēr cetratā — Irēna ar vīru, dēls un vedekla ar rokām izcirtuši krūmus, izplāvuši zāli, visu aizvākuši. Rakuši un līdzinājuši, zāģējuši un krāvuši, izveduši sakrājušos atkritumus. Pēc tam ap sakārtoto laukumu apstiepts žogs. Tēvs ar dēlu braukuši aplūkot, kādas izskatās Rīgas un Siguldas tuvumā ierīkotās kvadraciklu trases, nosprauduši līdzīgu. Pēc gadu ilgas lietošanas tā izveidojusies nedaudz savādāka, atbilstoši likumiem un pagriezieniem, kādus braucējiem ērtāk izgriezti.

Lai iegādātos pašu galveno — kvadraciklus, — dēls izmantojis bankas palīdzību, paņemot aizdevumu. Tagad brauktgribētājiem tiek piedāvāti divi kvadracikli ar 150 cm³ tilpumu, kā arī viens mazākas jaudas — bērniem.

Pirms vizināšanās katram ar parakstu jāapstiprina, ka iepazīsies ar kvadraciklu un trases lietošanas noteikumiem, ka neskries žogā un nedarīs citas ļaunprātības. Iereibuši pie braukšanas netiek pielaisti. Bērniem vieniem pašiem uz kvadracikla atļauts sēsties no 12 gadu vecuma, bet mazākos tētis vai mamma var paņemt klēpī, nelielā ātrumā braucot uz savu kvadracikla. Šiem modeļiem nav spidometra, par 50 kilometriem lielāku ātrumu neizspiest, taču reizēm mēdzot būt istas ātrumsacensības, kad braucēji cenšas viens otru apdzīt un sajūsmiņās, ka dubļi šķīst gar ausīm. Gadās arī apgāzties, kas gan nav patīkami. Kāda meitene nav varējusi apbraukt priedi, un rezultātā kvadraciklam spārns nost. Ar gāzes piedošanu iesācējiem esot stipri jāuzmanās. Trase izmantojama arī ziemā, nopirkta ķēdes, ko uzlikt riteņiem, lai brauktu pa sniegu.

Kvadracikli netiek glabāti trases laukumā, bet pirms katras lietošanas vieglajai automašīnai pievienotā piekabē atvesti no mājām, bet pēc tam

transportēti atpakaļ, kur arī notiek to mazgāšana. Trases vieta ir samērā nomaļa, tehnisku nav iespējams atstāt bez pieskatīšanas. Nereti te ierodas atpūtnieki uz savu roku, kurina ugunsgrākus, izmanto solus, galdus. Viņiem tas netiek liegts. Taču Irēna saka, ka esot skumji, ja neprotas saudzēt citam piederošu īpašumu. Piemēram, nojumei, kas šeit uzbūvēta uzņēmuma vajadzībām, regulāri tika izdauzīti logi.

Klajuma otrā galā ierīkots peintbola laukums. Peintbols ir spēle, kas pēc noteikumiem līdzinās puiku «karīnam», taču lietā tiek likts šaujamaiss, kam ložu vietā ir ar krāsu pildītas bumbiņas. Tās plīst, saskaroties ar «pretinieku» un notriepj to ar krāsu. Tāpēc peintbola spēlei vajadzīgs speciāls ekipējums, kas sastāv no kombinzona, sejas un galvas maskas, speciāliem cimdiem. Saņemot lodītes triecienu pret neaizsargātu ķermeņa daļu, var iedzīvoties arī zilumā, īpaši sāpīgi, ja trāpīt, piemēram pa pirksta kauliņu.

Turpinājums 8. lappusē.

NENOKAVĒJIET!

Laikrakstu «Novadnieks» oktobrim un turpmākajiem mēnešiem līdz gada beigām Latvijas Pasta nodaļās var abonēt līdz 25. septembrim, redakcijā un interneta mājas lapā www.novadnieks.lv abonēt var līdz 20. septembrim.

ZIŅAS

Būs iespēja uzzināt par latviešu — čehu kultūras sakariem

25. septembrī Preiļu galvenajā bibliotēkā tiks atklāta Latvijas Nacionālās bibliotēkas un Čehijas Republikas nacionālās bibliotēkas sagatavotā starptautiskā izstāde «Latviešu — čehu literāro sakaru pieci gadsimti». Paredzams, ka izstādē piedalīsies Čehijas vēstnieks Latvijā Jans Finferle.

Izstādē pirmo reizi apkopoti materiāli par latviešu — čehu kultūras un literāro sakaru vēsturi. Izmantoti materiāli no Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas akadēmiskās bibliotēkas, Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeja, no Prāgas Nacionālā muzeja, Nacionālās rakstniecības muzeja un citi materiāli. Izstādes atklāšana paredzēta pulksten 12.00, tā būs skatāma līdz 25. oktobrim.

Skolēni sūtīs veciem cilvēkiem atklātnes ar miļvārdiem

No 20. līdz 30. septembrim 27 skolās dažādos Latvijas novados notiks akcija, lai pievērstu jauniešu uzmanību pensijas vecuma cilvēkiem sev līdzās, mudinātu uz paaudžu sapratni un cieņu pret sirmgalvjiem. Akcijas laikā skolēni varēs uzrakstīt informatīvas atklātnes «Sveiciens Starptautiskajā veco ļaužu dienā — 1. oktobrī!» un nosūtīt tās sev miļiem vecāka gadagājuma cilvēkiem (vecvecākiem, radniekiem, kaimiņiem) kā cieņas apliecinājumu. Šīs atklātnes skolēni varēs sūtīt bez maksas, jo to nosūtīšana visā Latvijas teritorijā ir jau iepriekš apmaksāta par projekta līdzekļiem. No Preiļu rajona šajā akcijā piedalīsies Līvānu novada skolas, kā arī Aizkalnes pamatskola. Šādu informāciju «Novadniekam» sniedza biedrības «Baltā māja» sabiedrības līdzdalības programmu koordinatore Inguna Badune. Viņa informēja, ka 2007. gads noteikts par Eiropas Vienādu iespēju gadu. Biedrība «Baltā māja» tās realizētajā projektā «Paaudžu dialogs — izpratnes un cieņas garantija» pievērs uzmanību vecāka gadagājuma cilvēku problēmām un aktualizē jautājumus par paaudžu mijiedarbību. Projektu atbalsta īpašu uzdevuma ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts.

Inguna Badune stāstīja, ka tika izgatavota informatīvā atklātne ar mērķi veicināt Starptautiskās veco ļaužu dienas svinēšanu 1. oktobrī. Šo dienu ir pasludinājusi Pasaules Veselības organizācija, un to atzīmē vairumā Eiropas valstu. Projekta dalībnieki ir aktīvi seniori, kuri apvienojušies sadarbības tīklā «Dzīvotprieks» un jau trešo gadu 1. oktobrī pievērs sabiedrības uzmanību veco cilvēku problēmām. Ir rakstītas vēstules 100 Saeimas deputātiem, rīkoti pasākumi pašvaldībās, izplatītas atklātnes informatīvos pasākumos vairākās Latvijas pilsētās un uz ielām Rīgā.

Kā informēja Inguna Badune, Līvānu novada skolās akcija atklātņu sūtīšanai paredzēta 24. un 25. septembrī. Kopumā rajonā tiks izsūtīti ap 400, valsti — 2000 atklātņu.

Premjers: iespējams, valsts sektorā būs jāiesaldē algas

Lai cīnītos ar pieaugošo inflāciju, tiek pielauta iespēja «iesaldēt algas» valsts sektorā strādājošajiem. To vakar, 17. septembrī intervijā Latvijas Radio teica Ministru prezidents Aigars Kalvītis. Valdības vadītājs vērtējam skarbus vārdus Saeimas un Valsts prezidenta kancelejas plāniem paaugstināt darbinieku algas. Viņaprāt tie ir «pilhīgi nepareizi signāli». Maksimums, ko valdība varētu pašreizējā situācijā atļauties, ir kompensēt inflācijas pieaugumu līdz aptuveni 10%, nevis desmit vai 15 reizi paaugstināt algas. Kā skaidroja Kalvītis, lai cīnītos ar pieaugošo inflāciju, nepieciešams samazināt iekšzemes patēriņu. To var panākt ierobežojot kredītēšanu un iesaldējot esošās algas. «Es no tā centīšos izvairīties,» teica Kalvītis. Ja arī turpmāk valdība izjutīs spiedienu, lai tiktu vairākkārtīgi paaugstinātas algas, nākoties pieņem nepopulāru lēmumu un iesaldēt algas uz pieciem gadiem, teica premjers. Turklāt, lai samazinātu ministriju izdevumus, tiks izvērtēti ministriju štatu saraksti un likvidētas brīvās štata vietas. Kā norādīja premjers, ministrijās esot brīvas štata vietas, kurām tiek paredzēts finansējums. Šī nauda vēlāk tiek izmaksāta prēmijās pārējiem darbiniekiem. Brīvās štata vietas obligāti tiksot likvidētas, solīja valdības vadītājs, piebilstot, ka pats šo procesu kontrolēsot. Ministru prezidents atzina, ka visā pasaulē ir vērojams inflācijas tempu pieaugums. Lielāks tas esot valstīs, kurās nav sena tirgus ekonomikas pieredze. Arī Latvija neesot pasargāta no pasaules tirgus cenu svārstībām. Kalvītis esot dzirdējis, ka zemieki tonnu graudu pašlaik varot pārdot par 170 latiem. Pērn tonnu graudu varēja pārdot par 60 latiem. Tas liecina, ka pārtikas tirgū ir gaidāms cenu pieaugums. Savukārt, runājot par Nacionālās bibliotēkas, jeb «Gaismas pils» celtniecības projektu, Kalvītis uzsvēra, ka valstij nav aptuveni pusmiljarda latu, ko par bibliotēkas būvniecību pieprasīja būvnieki. Valsts rēķinās ar aptuveni 150 miljoniem latu «Gaismas pils» būvniecībā. Tādēļ, visticamāk, tiksot rīkots jauns konkurss. Premjers uzskata, ka ir reāli jāatver būvniecības tirgus, jāpalielina konkurence šajā sektorā. Kalvītis piebilda, ka «Gaismas pils» celtniecība ir apdraudēta.

Valsts iestādes atsakās pieņemt ar e-parakstu parakstītus dokumentus, iedzīvotāji nesteidzas izmantot šo jauninājumu

Vairāku valsts iestāžu darbinieki nespēj nodrošināt ar elektronisko parakstu (e-parakstu) parakstītus dokumentus un atsakās tos pieņemt, aģentūru LETA informēja īpašu uzdevumu ministres elektroniskās pārvaldes lietās Inas Gudeles (ZZS) padomniece Inese Auniņa. Sekretariāts ir saņēmis vairākas sūdzības no iedzīvotājiem, par to, ka viņu dokumentus, kuru autorizācijai izmantots e-paraksts, nepieņem. Pēc veiktajām pārbaudēm atklājās, ka Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (VSAA), Valsts ieņēmumu dienestā un citās valsts iestādēs darbinieki nespēj nodrošināt elektronisko dokumentu pieņemšanu atbilstoši likumā paredzētajai kārtībai. «Valsts iestādēm ir pienākums pieņemt elektroniski parakstītus dokumentus, kurus tām iesniedz citas valsts iestādes un iedzīvotāji. Jebkuras atrunas un aizbildināšanās ir iestāžu darbinieku nekompetences jautājums,» sacīja Gudele. VSAA skaidro, ka pašlaik klientiem tiek nodrošināts ierobežots pakalpojumu loks, kuru saņemšanai pietiek tikai ar e-parakstu parakstītu iesniegumu. VSAA, sākot ar šā gada februāri, no klientiem ir pieņemusi 21 ar e-parakstu parakstītu dokumentu, 16 no tiem ir klientu pieprasījumi VSAA pakalpojumu saņemšanai, bet pieci — aģentūrai adresēti citu valsts institūciju dokumenti. Šogad tika plānots izsniegt apmēram 30 000 e-parakstu, no kuriem pašlaik izmantoti mazāk par vienu trešdaļu. Tāpēc iecerēts, ka līdz gada beigām tie tiks piešķirti ne vien valsts iestāžu un pašvaldību darbiniekiem, bet arī bibliotekāriem un skolotājiem.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālrunis: 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

*«Lai varētu pieņemt un atkārt
par patiesu kādu saturu,
cilvēkam pašam tajā
jāpiedalās.»*
G.V.F. Hegelis

INFORMĀCIJA

«Baltic Trust Bank» svin 15 gadu jubileju

Kopā ar saviem sadarbības partneriem, klientiem un darbiniekiem uz saviem 15 aktīvas darbības gadiem atskatījās akciju sabiedrība «Baltic Trust Bank» (BTB), dzimšanas dienas svinības rīkojot vairākos reģionos, tostarp arī Livānu filiālē.

BTB savu darbību uzsāka 1992. gadā ar nosaukumu «Baltijas Tranzītu banka». Nosaukums bija saistīts ar bankas darbību, jo pirmajos pastāvēšanas gados tās stratēģiskais virziens tika noteikts eksporta, importa un preču tranzīta plūsmu apkalpošanai. 2004. gadā bankas akcionāri pieņēma lēmumu par pāreju uz jaunu nosaukumu, un kopš tā laika akciju sabiedrība saviem klientiem un sadarbības partneriem pazīstama ar nosaukumu «Baltic Trust Bank».

Jau pirmajos divos darbības gados tika izveidots filiāļu un klientu apkalpošanas centru tīkls. 1993. gadā kā viena no pirmajām nodibināta Livānu filiāle, kas ierindojusies arī lielāko filiāļu vidū.

Jubilejas svinības bankas Livānu filiāles direktore Ināra Kalvāne uzsvēra, ka viņai prieks, redzot, ka gadu gaitā klienti ir saglabājuši uzticību savai bankai, vienlaikus augot un attīstoties. Mēs esam vienaudži, teica Ināra Kalvāne savā apsveikuma uzrunā, jo daudzi no uzņēmumiem, kas deviņdesmito gadu sākumā uzsāka savu darbību, pa šiem gadiem ir nostabilizējušies, piedzīvojuši izaugsmi, iedzīvotājus nodrošina ar desmitiem un pat simtiem darba vietu, maksā nodokļus, un daudzējādā ziņā to attīstību ir sekmējusi sadarbība ar banku un tās sniegtie pakalpojumi.

Ināra Kalvāne par sadarbību pateicās visiem klientiem, bet īpaši – pirmajiem, kas palikuši uzticīgi visus šos 15 gadus. To vidū gan Preiļu, gan Livānu uzņēmumi: SIA «BRLAN» (uzņēmējs Ivans Ņilovs), SIA «Ivnieks» (Pēteris Ivanovs), SIA «Livānu mājas un logi»

● Akciju sabiedrības «Baltic Trust Bank» pastāvēšanas 15 gadu jubilejā Livānu filiāles direktore Ināra Kalvāne (piektā no kreisās) kopā ar svinību dalībniekiem: Kasparu Kravčunu, Svetlanu Morozu, viceprezidenti Edīti Sīpolu, Jēkabpils filiāles direktoru Mārtiņu Gluhu, viceprezidenti Ināru Dunduri, Zītu Tuču, Marinu Antonovu. Foto: J.Magdalenoks

(Aleksandrs Surgunts), SIA «Automobilists» (Aleksandrs Jakovļevs), SIA «SAU» (Jānis Teilāns). Bankas pakalpojumus izmanto arī pašvaldības – Livānu novada dome un Preiļu rajona padome. Katrs klients bankai ir svarīgs, uzsvēra Ināra Kalvāne, sakot paldies ne tikai lielajiem, bet arī vidējiem un mazajiem uzņēmumiem, zemnieku saimniecībām, iestādēm, privātpersonām, kas pārstāv ne vien Preiļus un Livānus, bet arī plašāku apkaimi. Ar katru dienu būtiski pieaug bankas finanšu darbības aktivitāte. Palielinās klientu veikto darījumu apjoms, kas apliecina bankas kopīgo veiksmīgo stratēģiju.

2006. gadā 98% no BTB akcijām iegādājās GE Money, pašlaik turpinās izpēti darbs abu uzņēmumu apvie-

nošanai.

Svētku reizē īpašs paldies izskanēja arī darbiniekiem. Desmit darbinieces BTB bankā strādā kopš pirmās dibināšanas dienas, divas no viņām visus šos gadus palikušas uzticīgas Livānu filiālei. Bankas vadība atzinīgi vērtē savu darbinieku lojalitāti. Livānu filiāles vecākā klientu apkalpošanas speciāliste Antoņina Skrūzmane, kā arī vecākā kasierē Silvija Šubņikova saņēma Atzinības rakstus un dāvanu kartes – ceļazīmes tūrisma braucieniem.

Bankas jubilejas svinības piedalījās bankas valdes priekšsēdētāja Ieva Rācenāja, viceprezidentes Ināra Dundure un Edīte Sīpola, valdes locekle Nina Sadurskis.

L.Rancāne

Pašvaldības publiskos pasākumus varēs neapdrošināt

13. septembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināja grozījumus Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā. Tos izstrādājuši Tieslietu ministrijas speciālisti, «Novadnieku» informē Laura Pakaine, TM Sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente.

Pašlaik likumā noteikts, ka jāapdrošina visi pasākumi, kas atbilst publiska pasākuma jēdzienam. Tādējādi lauku pašvaldībām rodas pienākums apdrošināt tās rīkotā publisko pasākumu, lai arī tas būtu ar zemu pasākuma drošības risku. Pēc grozījumu stāšanās spēkā būs noteikts, ka valsts vai pašvaldības iestādei, ja tā ir vienīgais pasākuma organizators, būs tiesības pašai izvēlēties apdrošināt vai neapdrošināt publisko pasākumu.

Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likums nosaka, ka publiskais pasākums ir personas organizēts sabiedrībai pieejams svētku, piemiņas,

izklaides, sporta vai atpūtas pasākums publiskā vietā neatkarīgi no īpašuma piederības. Taču pašlaik likumā nav izskaidrots publiskas vietas jēdziens, kas rada sabiedrības neizpratni. Turklāt likumos ietverti dažādi publiskas vietas jēdziena skaidrojumi, līdz ar to nav saprotams, kurš termina skaidrojums ņemams vērā šī likuma izpratnē, teikts grozījumu anotācijā.

Saskaņā ar spēkā esošo likuma redakciju pašvaldība izskata iesniegumu par publiska pasākuma rīkošanu desmit dienu laikā, neatkarīgi no tā, cik dienas pirms attiecīgā publiskā pasākuma norises sākuma ir iesniegts iesniegums. Līdz ar to iespējama situācija, ka iesniegums par publiska pasākuma rīkošanu var tikt iesniegts pašvaldībā arī dažas minūtes pirms pasākuma norises sākuma. Grozījumi paredzēs, ka iesniegums par publiska pasākuma rīkošanu būs jāiesniedz ne vēlāk kā 15 dienas pirms plānotā pasākuma norises sākuma un pašvaldība izskatīs iesniegumu desmit dienu laikā no ie-

sniegšanas brīža.

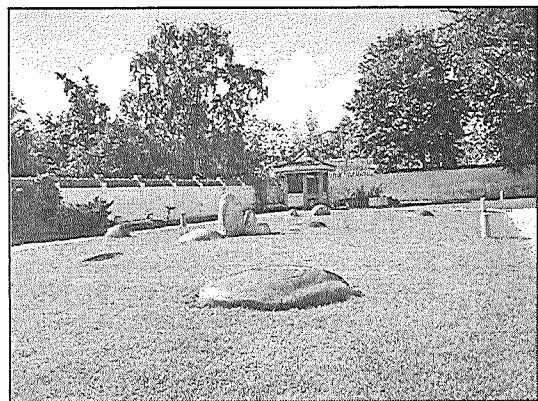
Pēc grozījumu stāšanās spēkā būs noteikts, ka publiska vieta būs jebkura vieta, kura neatkarīgi no tās izmantošanas vai īpašuma formas kalpos sabiedrības kopējo vajadzību un interešu nodrošināšanai. Tā par maksu vai bez maksas būs pieejama ikvienai personai, kas nav attiecīgās vietas īpašnieks, valdītājs, turētājs, algots darbinieks vai cita persona, kuras atrašanās attiecīgajā vietā ir saistīta ar pasākuma organizēšanu vai uzņēmuma līguma pamata.

Likumu grozījumu projekti nodoti saskaņošanai Finanšu, Bērnu un ģimenes lietu, Ekonomikas, Kultūras, Reģionālās attīstības un pašvaldību, Veselības un Vides ministrijām, īpašu uzdevumu sekretariātam sabiedrības integrācijas lietās, Latvijas Pašvaldību savienībai, Nacionālajai Tripspusejās sadarbības padomei un Valsts kancelejai.

Likumu grozījumi jāizskata valdībā un jāpieņem Saeimā.

PREIĻU VĒSTURES UN LIETIŠKĀS MĀKSLAS MUZEJĀ

Pēc pieredzes – uz Ventspili

● Pārsteidzoši un neparasti Venstpils muzeja pagalmā izskatās rudens saulē sasīlušie laukakmeņi. Akmeņkaļu nopulēti tie izskatās kā mākslas darbi.

Gatavojoties jaunajai intensīva darba sezonai, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki izmantoja iespēju, lai dotos uz Ventspili, kur viņu galvenais mērķis bija apmeklēt Ventspils muzeju. Par redzēto un gūtajām atziņām stāsta muzeja lietišķās mākslas speciāliste Benita Ivdre.

Galvenā atšķirība ir tā, ka Ventspils muzejs atrodas kādreizējā pili, plašā un labi izremontētā ēkā. Muzejnieku rīcībā ir arī pils pagalmi, sakopti un skaisti. Arī ekspozīcija ir moderna, labi aprīkota, tiek izmantotas visjaunākās tehnoloģijas. Neskatoties uz to, saglabāta senā pils noskaņa. Daudz līdzekļu ieguldīts ne tikai telpu restaurācijā, bet arī pareiza mikroklimata nodrošināšanā, kas muzeja eksponātiem ir jo sevišķi svarīgi.

Ekspozīcija nav pārblīvota ar materiāliem, taču vienlaikus informācijas ir pietiekami, lai apmeklētāji gūtu priekšstatu. Ja ir padziļināta interese, papildus informācija iegūstama, darbojoties ar datoru.

Speciāliste atzīst, ka, neskatoties uz atšķirīgajām finansiālajām iespējām, kas ventspilniekiem ir ievērojami lielākas, arī Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā varēs izmantot vienu otru labu ideju, piemēram, moderno tehnoloģiju iespējas, kā arī domu par sakopto vidi un īpaši izstrādātās programmas, kas muzeju dzīvei un vēsturei piesaista jaunatni.

Īstenos aizgūtās idejas

Gatavojoties pilsētas jubilejai, kas tiks svinēta nākamgad, kā arī, atsaucoties Preiļu 1. pamatskolas vadības aicinājumam, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja darbinieki apmeklēja Druvienas Veco skolu muzeju Gulbenes rajonā. Kā atzina muzeja direktore Tekla Bekeša, brauciena mērķis – gūt idejas, lai arī Preiļos izveidotu līdzīgu skolas muzeju. Pašlaik Preiļu 1. pamatskolā muzeja vajadzībām jau sagatavota viena telpa, tiek solīta arī otra. Muzejs šajā procesā iesaistīsies ar savu zinātnisko un māksliniecisko koncepciju, kā arī piedāvās skolas muzejā eksponēt krājuma materiālus, kas pašlaik netiek aktīvi izmantoti.

Druvienas muzejs iekārtots 1966. gadā bijušajā pagastskolas ēkā pēc kādreizējā šīs skolas skolotāja literatūrzinātnieka Kārļa Egles ierosmes. Druvienas Vecā skola muzejs sniedz unikālu iespēju apmeklēt 19. gadsimta beigu un 20. gadsimta sākuma Latvijas lauku skolu. Apskatei atvērta klases telpa, guļamistaba un telpa, kur glabājas maizes lādītes. Muzejā ir arī etnogrāfijas ekspozīcija, kas atspoguļo druvēniešu sadzīvi un nodarbošanos kopš 19. gadsimta.

L.Kirilova

Jaunais mācību gads – jaunās mājvietās

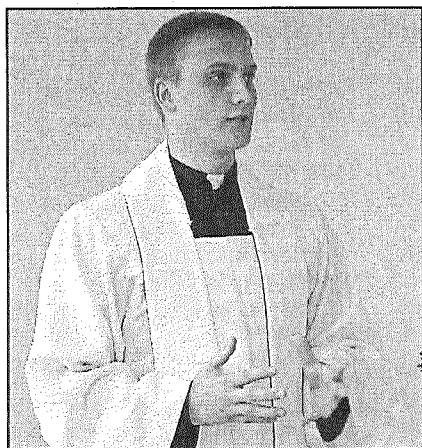
13. septembrī Preiļos notika divu interešu izglītības iestāžu atklāšana sakarā ar to pārcelšanos uz citu mājvietu.

Vispirms daudzie apsveicēji – rajona padomes un Preiļu novada domes pārstāvji, kā arī vispārējo izglītības iestāžu direktori iepazinās ar rajona bērnu un jauniešu tehniskās jaunrades centra izremontētajām un moderni iekārtotajām telpām. Šī iestāde kopš dibināšanas 1979. gadā pārdzīvojuši vairākas pārcelšanās. Pirmā tās apmešanās vieta bija Talsu ielā, policijai līdzās esošā mājā, kura tagad jau nojaukta. Vairākus gadus centrs darbojās Kārsavas ielā. Šeit telpas nācās atbrīvot sakarā ar galvenās bibliotēkas pārcelšanos. Pēc tam vienu gadu pulciņu dalībnieki mēroja ceļu uz ēku Liepu ielā, kas gan bija tikai kā pagaidu risinājums. Pateicoties rajona sporta skolas vadības pretimnākšanai, tika atrasta iespēja skolas neizmantotās telpas otrajā un trešajā stāvā atvēlēt tehniskās jaunrades centram.

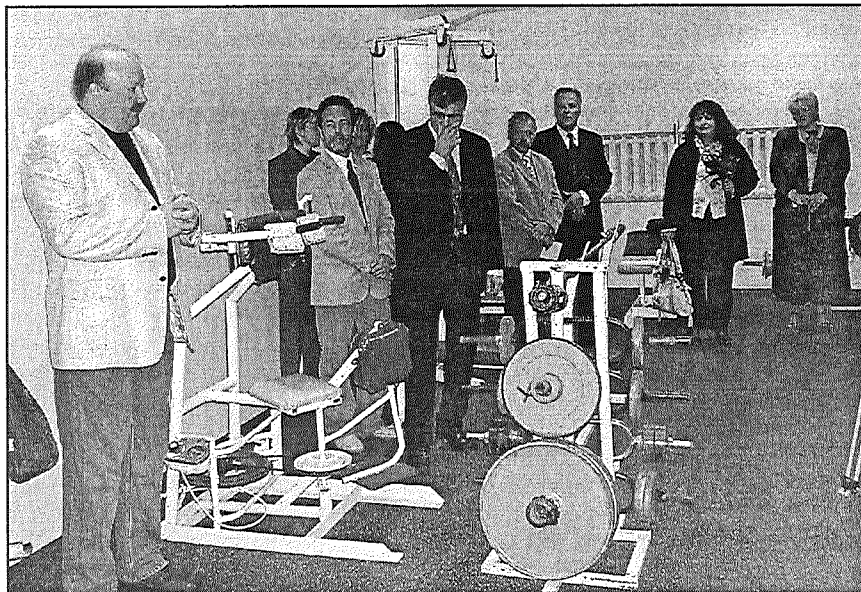
Visu šo gadu gaitā ar panākumiem darbojās daudzi pulciņi, to audzēkņi guva godalgotas vietas rajona un valsts mēroga konkursos. Par savas iestādes vēsturi atklāšanā stāstīja centra direktors Igors Derjagins un metodīķis Guntars Ormanis. Ciemiņiem bija iespēja uz stadiona pavērot arī lidmodelisma pulciņa audzēkņu darba rezultātu – raķešu lidojumu. Vienlaikus rajona sporta skolas direktors Romāns Petrovs demonstrēja jauniegādāto zāles plāvēju, kurš stundas laikā stadiona sakārtošanā paveic to darbu, kam agrāk bija vajadzīgas sešas stundas. Ar šo iekārtu var notīrīt arī skrejceļņus, savākt lapas, bet ziemā tai piestiprināma sniega tīrāmā lāpsta.

Pēc tehniskās jaunrades centra apskatīšanas un daudzajiem apsveikumiem ciemiņi devās uz rajona sporta skolas treniņu zāli, kas arī tika oficiāli atklāta. Daudzās treniņzāles skolai uzdevinājās Bruņinieku klubs.

Ar krāsainiem baloniem rokās, aicinot uz tiem piemiņai atstāt autogrāfus, pirmos ienācējus rajona bērnu un jauniešu centra jaunajā mājvietā Kooperatīva ielā 6 sagaidīja meitenes. Šeit valdīja īsts svētku noskaņojums, ko radīja telpu noformējums, mūzika, pulciņu audzēkņu izpildītās dejas un dziesmas, daudzo apsveicēju vēlējumi, ziedi. Rajona bērnu un jauniešu centra direktore Aija Caune no sirds pateicās visiem, kas finansiāli un organizatoriski palīdzējuši telpu remontā un iestādes pārcelšanas smagajā darbā: rajona padomei, Preiļu novada domei, Preiļu Valsts ģimnāzijai, celtniekiem, kā arī daudzajiem atbalstītājiem un katram centra darbiniekam. Telpas iesvētīja priesteris Māris Laureckis.

● Dieva svētību bērnu un jauniešu centram jaunajās telpās vēlēja Preiļu Romas katoļu draudzes priesteris Māris Laureckis.

● Rajona sporta skolas direktors Romāns Petrovs (no kreisās) treniņu zāles atklāšanā solīja, ka tā sekmēs jaunu rajona čempionu skaita palielināšanos un aicināja ciemiņus – skolu direktorus – treniņzāles izmēģināt kā pirmajiem. Tā sakot, lai zinātu, vai tie būs pa spēkam viņu skolēniem.

● Rajona bērnu un jauniešu teniskās jaunrades centram ir uzbūvēts savs atsevišķs ieejas mežgls. Pie tā, kā pie jebkuras mācību iestādes, plīvo Latvijas valsts karogs un piestiprināta plāksnīte ar centra nosaukumu. Atklāšanas dienā centra ciemiņi bija sajūsmināti par kāpņu telpas moderno izskatu.

● Rajona bērnu un jauniešu centrā pats galvenais – svinīga lentas pārgriešana – tika uzticēta rajona padomes priekšsēdētājai Helēnai Streiķei (otrā no labās), izpilddirektorei Aina Pastorei (pirma no labās), rajona izglītības pārvaldes priekšsēdētājam Andrejam Zagorskim (pirmais no kreisās) un Preiļu novada domes priekšsēdētājam Aldim Adamovičam. Par to viņiem centra audzēkņi uzlika galvā pašgatavotas krāšņas kļavlapu cepures. Foto: L.Rancāne

Bērnu drošība – pieaugušo rokās

Ģimenei nav lielāku bēdu par tām, kas saistītas ar bērna bojāeju. Pēdējā laikā aizvien biežāk sabiedrību satrīec ziņas par kārtējo traģēdiju, kas saistīta ar bērna pazušanu un viņa nonāvēšanu. Policija meklē nozieguma izdarītāju, bet ģimenei, skolai un visai sabiedrībai kopumā būtu jāuzdod jautājums, vai ir izdarīts viss, lai bērni būtu drošībā, lai viņi netiktu apdraudēti ne fiziski, ne morāli? Pašlaik valstī norisinās kampaņa «Stopēt bīstami!», kurā policija kopā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju pievērš skolēnu uzmanību populārajam pārvietošanās veidam ar gadījuma automašīnām. Akcijas ietvaros pasākumi notiks arī vairākās rajona skolās, bet vai bērnu drošības jautājumi jāakcentē tikai kampaņu laikā? «Novadnieks» šajā sakarībā uzskatīs dažu skolu direktoru viedokļus.

Pirmdienas rīta linijā – arī drošības jautājumi

Rožupes pamatskola atrodas tuvu pie šosejas, pa kuru notiek dzīva satiksmes kustība. Liela daļa no skolēniem pa šo šoseju arī dodas uz skolu un atgriežas mājup. Skolas direktore Gunta Jaudzema stāstīja, ka bērnu drošībai tiek pievērsta nopietna uzmanība gan no skolas, gan vecāku puses. Tālāk dzīvojošie bērni var nakšņot skolas internātā, šo iespēju izmanto 16 skolēni. Pirms skolas izglītības grupas, kā arī 1. – 2. klases audzēkņi uz skolu un mājup dodas vecāku pavadībā. Vairāki bērni brauc ar maršruta autobusiņiem, daļa tiek pārvadāta ar individuālo transportu. Vecākiem, kas bērnus uz skolu ved ar savu automašīnu, izdevumus sedz pašvaldība, maksājot piecus santimus par kilometru. Kaimiņos dzīvojošas ģimenes mēdz kooperēties, stāstīja direktore, dažreiz rītos bērnus uz skolu atved viens kaimiņš, vakarā mājup aizgādā otrs.

Katru pirmdienas rītā skolā notiek kopīga rīta linija, kuras laikā tiek parrunāti svarīgākie iepriekšējās nedēļas notikumi. Rīta linijas laikā notikusi arī saruna par uzvedību uz ceļa, par drošu stopēšanu. Tā vairāk raksturīga vecāko klašu meitenēm, tāpēc, cerams, viņas ņēma vērā nopietnos padomus ne tikai par to, vai ir vajadzība riskēt un sēsties svešās automašī-

nās, bet arī to, vai reizēm uzvedība autobusa pieturā nav pārāk izaicinoša, teica direktore. Tomēr kopumā viņa uzskata, ka Rožupē vide ir droša, jo skola atrodas apdzīvotā vietā, un viss notiek visu acu priekšā.

Par drošību mātām vienmēr, kampaņas negaidām

Aglonas internātvidusskolas direktors Didzis Vanags, kura vadītajā skolā vairums audzēkņu ir no attālām vietām, ieskaitot Rīgu, šarunā ar «Novadnieku» teica:

— Mēs negaidām, kad valstī kāds sacels brēku un dos komandu kampaņas uzsākšanai. Drošības jautājumiem uzmanība tiek pievērsta pastāvīgi un vienmēr.

Skolas specifika ir tāda, ka audzēkņu starpā ir daudz bērnu bāreņu vai arī tādu, kuri dzīvo audzēģimenes, jo vecākiem atņemas aizgādības tiesības. Viņi šeit ieradusies no Preiļu rajona pašvaldībām, no kaimiņu rajoniem un pat no citiem reģioniem. Ikdienā bērni par mājām uzskata skolas internātu, bet brīvdienās vēlas apmeklēt to vietu, kur viņiem ir istas mājas un kur sastopams kāds no vecākiem, brāļi, māsa vai cits tuvinieks. Internātskolas audzēkņi agri iemācās būt patstāvīgi un veiksmīgi tiek galā ar pārsēšanos dažādos autobusos, jo ar limuzīniem pēc viņiem neviens pakal-

neierodas. Tomēr tam, kā bērni pārvietojas pa maršrutu skola – mājas un atpakaļ, izstrādāta noteikta kārtība. Par nodomu apciemot tuviniekus jāpaziņo audzinātājam, tāpat jānorāda atgriešanās laiks. Skolēni dodas uz autobusu pieturu, no kuras arī sākas viņu ceļojums. Daudziem ceļš ir tāls, un braukšana sanāk ar pārsēšanos citā autobusā. Ja bērni skolā neatgriežas norādītajā laikā, audzinātāji zvina uz mājām, ko skolēni norādījuši kā sava brauciena galamērķi. Internātskolu audzinātājiem ir liela atbildība un daudzas papildus rūpes, par ko nereti sabiedrība neaizdomājas, teica direktors. Arī līdzcīvēkiem jābūt iejūtīgākiem pret bērniem, ko gadās satikt, mērojot tālāku ceļa gabalu. Vārbūt tas mazais cilvēciņš, kas salst autobusa pieturā, ir nokavējis savu autobusu, vai tas nemaz nav kursējis un bērnam vajadzīga palīdzība? Ar audzēkņiem regulāri notiek pārrunas, kā uzvesties ceļā, kas jāievēro, ar lekcijām skolā ierodas dažādu organizāciju pārstāvji.

Skola piedzīvojuši arī tāds gadījumus, kad savus audzēkņus nācies meklēt ar policijas starpniecību. Ir bērni, kam piemīt klaiņotāja daba. Taču pazudis bērns ir pazudis bērns, neatkarīgi no tā, vai viņš pieskaitāms klaiņotājiem, jo šādos gadījumos var notikt kas slikts, bērns var iekļūt deklasētu un sabiedrībai bīstamu elementu aprindās, kas var apdraudēt viņa dzīvību. Nevaru spriest par policijas iekšējo kārtību, kā viņiem meklēšana jāveic, bet domāju, ka tas būtu darāms ātrāk, organizētāk un iesaistot lielākus resursus, teica Didzis Vanags. Atceroties gadījumus, kad nācās meklēt pazudušās meitenes, direktors teica, ka, viņaprāt, šajā jomā valda pārāk liela birokrātija un papiru būšana, kaut īstenībā tiešā meklēšana būtu jāuzsāk ātrāk.

Valstī nav bērnam labvēlīgas ilgtermiņa stratēģijas, uzskata di-

rektors, viss aprobežojas ar īslaicīgām kampaņām. Kā piemēru viņš minēja to, ka, piemēram, internātvidusskolā nav paredzēta likme sociālajam pedagogam. Šo štata vienību apmaksā pašvaldības, taču sociālais pedagogs ir tikai dažās rajona skolās. Tāpat arī attiecībā uz psihologu. Mūsu skolā, ņemot vērā audzēkņu kontingentu, būtu vajadzīgi vismaz divi psihologi, bet ir piešķirta tikai trešdaļa slodzes, viņš teica.

Jau pašlaik jūtas negatīvas sekas tam apstāklim, ka valstī tikai nolēmts samazināt internātskolu skaitu, tās aizstājot ar audzēģimenes. Taču audzēģimēņu nepietiek, un reizēm bāriņtiesas «piever acis» uz notikumiem vienā otrā ģimenē, jo bērna izņemšanas gadījumā tām nebūtu, kur šo bērnu likt. Un tad nu rodas tādas situācijas, kāda piedzīvota pērn, kad viena no pašvaldībām pat ar Bērnu un ģimenes lietu ministrijas starpniecību lūdza pieņemt zēnu, kurš bija palicis bez ģimenes, bez aizbildņa un bez audzēģimenes. Vecā sistēma tiek sagrāta, bet jauna nav izveidota.

Attiecībā uz bērniem valstī ir daudz problēmu, kas nav atrisināmas ar skalām kampaņām, tās liecina tikai par acu pievēršanu un izlikšanas jautājumos, kas būtu jārisina ilgtermiņā, tādus ir Didža Vanaga viedoklis.

Mūsu pienākums – akcentēt

Preiļu Valsts ģimnāzijas direktore Ligita Pauņa atklāja, ka liela daļa no audzēkņiem jau ir sasnieguši pilngadību un teorētiski nonākuši pieauguša cilvēka kārtā, kas visās lietās nes atbildību par sevi. Pērn šādu skolēnu bija vairāk nekā puse. Un tomēr mēs jūtamies atbildīgi arī par viņu drošību, un šiem jautājumiem regulāri tiek pievērsta uzmanība audzināšanas stundās. Drošības jautājumi ir aktuāli vienmēr, nerau-

goties uz kampaņām, teica direktore. Pedagogi rīko pārrunas par to, kā rīkoties nestandarta vai ekstrēmās situācijās uz ielas, transportā. Daudzi no audzēkņiem dzīvo internātā, mājup dodas ar sabiedrisko transportu, vai arī viņus aizved vecāki. Vairākiem trešā kursa audzēkņiem jau ir autovadītāja tiesības, un viņi brauc ar savām automašīnām. Skolas diskotēkās nemēdz ielaist svešiniekus, izņemot tos, kurus ģimnāzisti paši ir uzaicinājuši un uzņemas atbildību par viņu uzvedību. Pirms mēneša skolā notika īpašo uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta rīkots seminārs «Par drošu internetu», kurā piedalījās arī ģimnāzijas audzēkņi, kas iegūtajā informācija dalīsies arī ar pārējiem. Par laimi, ar mūsu audzēkņiem līdz šim nekas slikts nav atgadājies, priecājas direktore. Taču valstī šādi gadījumi piedzīvoti. Pieredzējuši pedagoge uzskata, ka to cēlonis meklējams ģimenē. Vecāki izauguši citos apstākļos un nenovērtē jauno realitāti, ka vide visā pasaulē kļuvusi nedrošāka, ka tagad bērni ir vairāk apdraudēti nekā agrāk. Mājās netiek akcentēti drošības jautājumi, bet bērni ir pārliecināti, ka ar viņiem nekas slikts nevar atgāties. Mums, skolai, un arī sabiedrībai ir jāakcentē tas, ko vecāki palaiduši garām.

To, cik bezatbildīgi mēdz būt vecāki, Ligita Pauņa pārliecinājusies ne reizi vien. Kļūst neomulīgi, vientuļā autobusa pieturā uz lauku ceļa redzot vienu vai divus mazus bērnus bez pieaugušo klātbūtnes, viņa teica. Mācību laikā tas pat neesot tik uzkrītoši, jo bērni turas bariņos. Šādi gadījumi vairāk novēroti vasarā. Vai bērns spētu atteikties, ja «labs» onkulis vai tante piedāvātu viņu aizvest ar automašīnu? Bērnu drošība ir pieaugušo rokās, atgādināja direktore.

L.Rancāne

Preiļu novada dome izsludina konkursu «Logo «Preiļiem – 80»»

Sagaidot Preiļu pilsētas 80. dzimšanas dienu, Preiļu novada dome izsludina konkursu «Logo «Preiļiem – 80»», informē Preiļu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle.

Konkursā dome aicina piedalīties visus novada iedzīvotājus – bērnus, jauniešus, pieaugušos, kuriem ir interesantas, atraktīvas un novatoriskas idejas logo izveidošanai.

Konkurss norisināsies no 2007. gada 17. septembra līdz 1. novembrim. Darbus konkursam jāiesniedz Preiļu novada domes kanceleijā vai pa e-pastu anita.puncule@preili.lv līdz 1. novembrim.

Konkursa uzvarētājs saņems Preiļu novada domes speciālbilvu un naudas prēmiju Ls 80 apmērā. Piecu labāko darbu autoriem Preiļu novada dome dāvinās veicināšanas balvas.

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

NEKRĀJ KRĀMUS!

NODOD NOLIETOTĀS ELEKTROPRECES PĀRSTRĀDEI

SIA „Preiļu saimnieks” pieņemšanas punktā:

Preiļos, Mehanizatoru ielā 1, darba dienās no 8:00 līdz 12:00 un no 13:00 līdz 17:00, sestdienās no 8:00 līdz 12:00 un no 13:00 līdz 16:00

UN PIEDALIES IZLOZĒ

Balvās divas dāvanu kartes Ls 30,- vērtībā jaunu elektropreču iegādei.

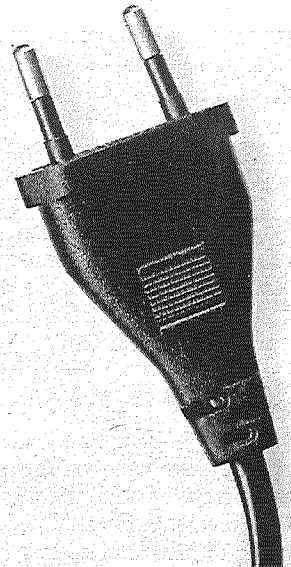
Izlozes un rezultātu paziņošana divās kārtās 6.septembrī un 27.septembrī.

Tālrunis uzziņām 65307086, 29420721

UZMANĪBU! Nolietotās elektropreces nedrīkst būt izjauktas!

LATVIJAS ZALĀIS PUNKTS®

Kas jāzina par pagrabiem

Par pagraba sagatavošanu ražas uzglabāšanai jāparūpējas nopietni. Tādā gadījumā raža glabāsies ilgi un labi.

Rūpīgi jāiztīra

Vispirms ar kritisku aci jāpalūko pagraba stāvoklis. Vai nevajadzētu salabot kādu plauktu, vai nav sašķobījušās durvis, vai ventilācijas lūka kārtībā. Jāizslauka grīda, jāiztīra zirnekļu tīmekļi, jāizņem pērnās ražas atliekas, lai neizplatās infekcijas.

Jāparūpējas par dezinfekciju

Drošākais paņēmieni ir balsināšana ar krtu. Šajā variantā labākais ir tas, ka nav iespējams pārdozēt, jo krtis nav bistams cilvēku veselībai. Ja pērn raža glabājusies slikti, krtam vērts pievienot līdz 2% pēc svara vara vitriolu (nopērkams dārzkopības veikalos).

Stingrus, bet apdelējušus koka dēļus labāk iznest laukā saulītē uz dažām dienām, nekas nav efektīvāks par ultravioleto starojumu. Pēc tam var apsmidzināt ar MennoClean šķīdumu.

Ja dezinfekcijas līdzeklis nav

pieejams, koka dēļus ik pēc dažiem gadiem labāk pilnīgi nomainīt, jo koksne ir ideāls patvērums mikroorganismiem.

Ventilācijas iespējas

Atsevišķiem produktiem ir atšķirīgi uzglabāšanas apstākļi. Ļoti bieži nelielā pagrabā nemaz nav iespējams ievērot visus nosacījumus, tādēļ parasti visi produkti tiek glabāti tādā temperatūrā, kāda ir.

Ideāli, ja ir iespējams atvērt un aizvērt ventilācijas lūkas. Rudenī tas ļaus atdzēsēt pagrabu ar dzestro nakts gaisu. Lai pagrabs dienā atkal nesasiltu, lūciņas var aizvērt ciet. Gaidot stipru ziemas salu, lūkas var nosegt ar putuplasta plāksnēm.

Durvīm blīvi jāsež durvju ailē, spraugas zem durvīm aukstā laikā var sabojāt visus krājumus. Tomēr ir nepieciešama arī gaisa apmaiņa. Skābekļa trūkuma dēļ, piemēram, burkāni nosmok, kļūst violeti sārti un negaršīgi.

Bojātie produkti jāizvāc

Nav nekādas jēgas regulāri pāršķirot bojāties sākušos pro-

duktus, tā ar saviem pirkstiem tikai vairāk izplatot infekciju. Labāk novietot pagrabā miskasti vai spaini, kurā varēs iemest bojāto produktu. Protams, trauks regulāri jāiznes laukā un katru reizi pēc iztukšošanas jāizmazgā, labāk ar ziepjūdeni.

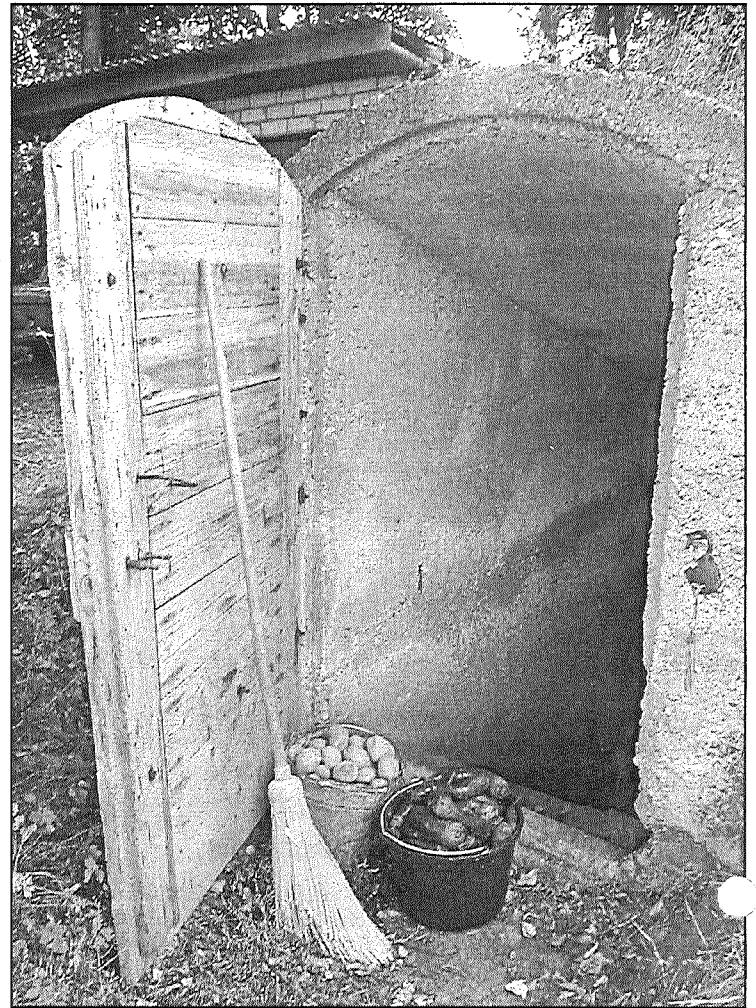
Uzglabāšana

Uzglabāšanai ērtāk ir izmantot plastmasas kastes, apcirkņi nepieciešami varbūt vienīgi kartupeļiem.

Ja pagraba grīda ir betonēta, produktus nav ieteicams bērt tieši uz grīdas, labāk uztaisīt koka palīktni, lai starp produktu un betona grīdu būtu gaisa sprauga. Tāpat gaisa sprauga (ap 10 cm) nepieciešama arī starp produktu un sienām, lai krājumi pie sienas ziemā neapsaltu.

Nav vēlams uzglabāt kopā dārzeņus un ābolus, jo ābolu izdalītais etilēns (gāze, ko izdala gandrīz visi augļi), kā arī pelējums veicinās dārzeņu novišanu un bojāšanos. Ja nav iespējams citādi atdalīt ābolus no dārzeņiem, āboli jāapsedz ar polietilēna plēvi.

«Dārza Pasaule»

Kas bojā ābolus glabātavās

Lai dārzā izaudzētos ābolus saglabātu pēc iespējas ilgāk svaigus, tos ievietojam glabātavās, taču bieži augļi sāk bojāties. Parasti tā ir parastā augļu puve vai augļu rūgtā puve.

Parastā augļu puve

To ierosina anamorfā sēne, kas ir brūču parazīts, kas augļa audos iekļūst caur kaitēkļu vai kraupja bojātu mizu, kā arī mehāniskiem ievainojumiem.

Infekcijas avoti ir bojātie augļi koka vainagā vai apdobēs – gan melnās pārziemojušās mūmijas, gan vasarā pūstošie augļi

—, kā arī sēnes ierosinātie augļa somu vai zaru bojājumi, kurus ne vienmēr var pamanīt.

Sēnes izplatību veicina silts un mitrs laiks, kraupja un kaitēkļu savairošanās, kas rada mizas bojājumus. Pēc inficēšanās puves bojājums paplašinās ļoti strauji, it īpaši augstā gaisa temperatūrā. Infekciju aktīvi izplata kukaiņi. Daļa augļu nenobirst un kā mūmijas saglabājas vainagā.

Glabātavās nokļūst inficēti augļi, kuriem bojājumu pazīmes nevar pamanīt. Jauna inficēšanās var notikt, saskaroties bojātiem un veselajiem augļiem.

Ierobežošanai jācēns regulāri no dārza

izvākt bojātos augļus. Visi kraupja ierobežošanai paredzētie fungicīdu smidzinājumi ierobežo arī parastās augļu puves izplatību. Pirms ievietošanas glabātavā un tās laikā augļi rūpīgi jāšķirot.

Augļu rūgtā puve

Lietošanas gatavību sasniegušiem augļiem glabāšanas laikā parādās apaļi puves plankumi ar koncentriskiem apļiem brūnās nokrāsās.

Inficēšanās notiek augļu veidošanās laikā, kad sēnes konidijas ar lietus pilieniem izskalojas no infekcijas avotiem koka

vainagā un nonāk uz augļa virsmas. Kad auglis ir nogatavojies, sēnes toksīni sāk izplatīties audos.

Augļus no jauniem stādījumiem rūgtā puve bojā mazāk. Šī kaite ir izplatīta vecos stādījumos, kur koku vainagos savairojušies infekcijas avoti. Lietus laikā sporas no zariem izskalojas un nokļūst uz augļiem. Augļu inficēšanās risks ir vislielākais, ja lietains laiks iestājas vasaras otrajā pusē.

Lai aizkavētu rūgtās puves attīstību, jāstāda veseli stādi, bez bojājumu pazīmēm v stubra vai zariem, jācēns izgriezti zarus, uz kuriem redzami jebkādi bojājumi.

SAKŅU DĀRZU SAIMNIEKIEM

Pirms likt pagrabā

Rudentiņš ir bagāts virs, tāpēc tikai no mums pašiem atkarīgs, kā spēsim krājumus saglabāt un visu ziemu līdz pavasarim mieloties ar svaigiem, veselīgiem dārzeņiem.

Kartupeļiem jāsadziedē rētas

Vācot kartupeļus, visus iepuvenus eksimplārus jāatstāj uz lauka un tūlīt pēc ražas novākšanas jāiestrādā augsne, lai ātrāk satrūd. Lai cik saudzīgi kartupeļi tiek rakti, pēc novākšanas tiem nepieciešams ārstēšanās periods – zem nojumes, lai pasargātu no tiešiem saules stariem un lietū, pāris nedēļu laikā rētas un pušumi sadzīst un veidojas pietiekami bieza miza. Tikai pēc tam kartupeļi gatavi ceļam un pagrabu. Jo mazāk tos pārber, jo labāk.

Labāk kartupeļus uzglabāt kastēs, tā ir vieglāk rīkoties un arī infekcijas uzglabāšanas laikā mazāk izplatās.

Sakņaugi jānovāc saudzīgi

Sakņaugi – burkāni, bietes, rutki, kāļi, pastināki un topinambūri – ļoti cieši no mizas bojājumiem. Ikviena skrumbaņa paver vārtus infekcijai. Dziedēšana saknēm ar plānu mizu arī neder, jo tās ātri zaudē

mitrumu un vīst.

Vācot ražu, saknes nedrīkst mest, bērt no liela augstuma, griezt ar nazi. Lapas jānoplēš vai jānogriež ar nazi apmēram 0,5 cm virs pieres daļas.

Bietēm, rutkiem un kāļiem saknīti labāk atstāt un saīsināt tikai pirms lietošanas. Labāk vākt ražu agri no rīta, kamēr saknes ir dabiski vēsas, un ātri ielikt iepriekš atdzēsētā pagrabā. Visām saknēm optimāla uzglabāšanas temperatūra ir tuvu 0 grādiem, lai gan mūsu pagrabs tā praktiski nav sasniedzama.

Arī sakņaugus labāk uzglabāt kastēs. No uzglabāšanas sabērumā visvairāk cieš burkāni, jo to garenās saknes tiek traumētas.

Trihodermīns palīdz saglabāt ražu

Kartupeļus un sakņaugus no puvē uzglabāšanas laikā palīdz saglabāt trihodermīns. Ja saknes apber ar smiltīm pēc sentēvu metodēm, preparātu vislabāk sajaukt ar smiltīm (ap 100 g/m³). Ja ražas nav daudz, trihodermīnu ar kaprona zeķes palīdzību var izkaisīt virs saknēm. Cits paņēmieni – ar preparāta suspensiju ap-

smidzināt plānā kārtā izliktas saknes, ļaut tām apžūt un tad likt pagrabā.

Puravus – siltumnīcā

Puravi pagrabos parasti dzeltē, jo tur tiem ir par siltu. Ja nav iespējams nodrošināt optimālo temperatūru ap 0 grādiem, puravus labāk pierakt tukšā siltumnīcā, tur tie vismaz tiks pie gaismas un mazāk dzeltēs un bojāsies.

Uzglabāšanā puravus liek ar visām saknēm un lapām, noņem tikai dzeltenās un slimību vai kaitēkļu bojātās lapas.

Kāpostus – sabērumā

Kāposti ir trausli un necieš sasitumus, tādēļ, vācot ražu, tos nedrīkst mest un sviest. Kacena griezumā vietai jābūt gludai, kacenu labāk atstāt īsu. Paradums atstāt 4 cm garu kacenu ir no laikiem, kad kāpostus uzglabāja stiprās. Pavasari, izņemot no tām sapukušas galviņas, kacens kalpoja par rōkturi.

Atstājiet galviņai dažas seglapas (2 – 4), tās pasargās galviņu no višanas. Ražu pagrabā var droši uzglabāt līdz 1 m augstā sabērumā. Biezākā kārtā zemākās galviņas saspiežas un pūst.

Ķirbjiem patīk siltums

Ķirbji necieš aukstumu, optimālā temperatūra ir ap plus 12 līdz 16 grādiem, bet īpaši lieliem ķirbjiem ap 10 līdz 13. Pēc noņemšanas ķirbjiem nepieciešams pāris nedēļu ārstēšanas periods, nodrošinot krievni siltāku temperatūru.

Lielās ogas obligāti jānovāc septembrī pirms salnām un jāliek tukšajās siltumnīcās. Ķirbjus labāk uzglabāt nevis pagrabā, bet pieliekamajā vai pat istabā.

Sipoliem un ķiplokiem – savs kambaris

Sipoliem un ķiplokiem pirms likšanas uzglabāšanā jābūt sausiem (vismaz divām ārejām zvīņām), slimību nebojātiem. Gan sipolus, gan ķiplokus pēc novākšanas labāk apžāvēt ar visām lapām zem jumta un, ja raža nav liela, sapīt pinēs. Ja pišanai nav laika vai arī raža ir pamatīga, tos var uzglabāt sausā, vēsā vietā pie temperatūras 0 līdz plus 10 grādi. Pagrabs šim mērķim neder augstā gaisa mitruma dēļ. Tāpēc labāk ierīkot atsevišķu sipolu un ķiploku kambari.

Pie Janševska, Blūma un Dzidras kundzes

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 3., 7., 14., 17., 21. augusta un 7. septembra numuros.

Saldus brauciena pēdējā diena bija gana saulaina un glāsmaini silta vēja pārpilna, kas lielceļu putekļus nesa pāri vēl nenoplautajiem laukiem. Bija jāpaspēj vēl daudz ko redzēt turpat Nigrandes pagastā.

Ne muzejs, bet klēts

Kolēģi mums sarunājuši vietējo gidi – Maiju Enģeli, kurai atkarībā no ekskursantu vēlmēm padomā ne viens vien maršruts. Tomēr katrā no variantiem neatņemama sastāvdaļa ir nigrandnieku slavenākais novadnieks Jēkabs Janševskis, kurš pagastu un tā ļaužu dzīvi visai smalki aprakstījis romānā «Dzimtene». Maija – gide, aizrautīga stāstītāja, pētniece, vēsturniece un pie reizes arī māksliniece – gatava stundām mūs riņķu riņķiem vadīt par pagastu, bet esam ierobežoti laikā, tāpēc vēlamies sava veida koncentrātu, lai apjaustu, kas tad Nigrandes pagatam ir raksturīgs. Vēlāk varējām secināt, ka tās ir trīs lietas, pareizāk sakot trīs cilvēki, kas dzīvojuši (un vo patlaban) dažādos laikos un devuši savai dzimtajai vietai ko īpašu. Viens no tiem, bez šaubām, ir jau minētais Jēkabs Janševskis.

Pašvaldībai ir savs muzejs, kas izvietots bijušajā barona muižas ēkā. Laiks visas lietas saliek savās vietās, teic Maija. Janševskis, zemnieka dēls būdams, rakstījis par baronu Firksu. Barona dēls, savukārt, bijis dzejnieks, bet mazdēls un mazmazdēls – rakstnieki. Muzejam ir izveidojusies auglīga sadarbība gan ar barona Firksu, gan rakstnieka Janševska dzimtas turpinātājiem. Abas puses – vieni no Vācijas, otri no Bostonas Kanādā – brauc uz Nigrandi, ved materiālus, bet vienmēr sagādās tā, ka abu dzimtu pēcteči nekad nav tikušies.

Muzeja divstāvu ēkas pirmajā stāvā izvietotā ekspozīcija stāsta par muižas laikiem. Tā kā fotogrāfiju un vēsturisku materiālu saglabāties maz, lai labāk iepazītu romānā «Dzimtene» atainotos laikus, Maija ķērusies pie mākslinieces darba un sākusi zīmēt. Redzam, kāda izskatījās kurzemnieku sēta, kā cilvēki toreiz tērpušies un ko darījuši.

Ēkas otrajā stāvā pamazām top «kolhozi» jeb stāsts par to neseno periodu, ko šodienas jaunieši vairs nezina un uztver kā aizvēsturi. Gide uzskata, ka viss pirms pāris gadu desmitiem notikušais ir tikpat vērtīgs kā gadsimtiem seni notikumi. Te glabājas socialistiskās sacensības uzvarētāju vimpeļi, goda plāksnes ar visām fotogrāfijām un daudzi citi padomju laika atribūti.

Maija Enģele uzsver, ka muzejs patiesībā ir klēts, tā minēts arī Saldus rajona ceļvedi tūristiem. Kā katrā klētī, arī šajā tiek vākta un krāta manta, kas šobrīd varbūt īsti nav vajadzīga, bet, kas to zina, kāda tai būs vērtība pēc gadiem...

Godīgi jāatzīst, ka mani spēcīgākie iespaidi bija ne jau par Nigrandes vēsturisko mantojumu, bet par mūsu gidi Maiju. Viņa ir cilvēks, kas ar sirdi un dvēseli pieder savam pagastam, aizrautīga un atraktīva stāstītāja, bezgala pārliecināta, ka jādara viss, lai saglabātu nākamajam paaudzēm senatni. Bez atmiņām nav tagadnes un nebūs nākotnes.

Kolhozu laika lepnums

Dodamies uz Nigrandes pagasta otru lielāko apdzīvoto vietu – Kalniem. Tur nu kā uz delnas redzama padomju laiku godība. Kādreizējā «Krasnij Oktjabrj» kantora ēka ne tuvu nestāv līdzās tam, kas savulaik dabūts gatavs tur. Komunālās saimniecības kantoris, klubs, vidusskola, mūzikas skola, pagastmāja, internāts, viesnīca, sporta

nams, luterāņu draudzes priesteru kabinets, katoļu draudzes kapela – visas nosauktās un vēl vairākas citas iestādes un organizācijas atrodas zem viena jumta milzīgā ēkā, kas patiesībā ir viena ar otru savienotu namu komplekss. Šī monstra, kurā nezinātājs varētu maldīties vai visu dienu, idejas autors un arī īstenotājs ir bijušā un visā Latvijā slavenā kolhoza «Jaunais komunārs» toreizējais ne mazāk slavenais priekšsēdētājs Jānis Blūms, kura astoņdesmito dzimšanas dienu pagasta ļaudis nesen nosvinējuši jo plaši.

Kārtējo reizi nākas pārliecināties, cik svarīga kādas vietas vai nozares ekonomiskajā attīstībā ir personība. Jānis Blūms bija tāda personība, uz kuras balstījās toreizējā augšupeja. Mums rāda ar no tēstiem akmens ķieģeļiem nobruģēto pagalma daļu – tas ir Rīgas ielu bruģakmens. Vecrīgā toreiz remontējuši kādu ielu, bet Blūms sarunājis, ka senatnīgo bruģi «savāks». Cik tas bijis likumīgi vai ne, tagad neviens nepateiks, bet Kalnu iedzīvotāji tagad soļo pa akmeņiem, kuros dzird atbalsojamies Vecrīgas ielu skaņas.

Mēs dzīvojam gandrīz vai komunismā, tagad saka vietējie un atceras, cik grūti un sāpīgi bija pārdzīvot neatkarīgās Latvijas tapšanas gadus, kad bijusi bagātība paplēja un spozme nopluka. Tagad kolhoza vietā darbojas vairākas SIA, agronomi noprivatizējuši laukus, zootehniķi – fermas. Ir arī spēcīgas zemnieku saimniecības. Taču agrākais intelektuālais potenciāls pazaudēts (Blūma laika kolhozā bijuši septiņi mākslinieki!). Tā ir problēma, kas zināma visos Latvijas novados un reģionos.

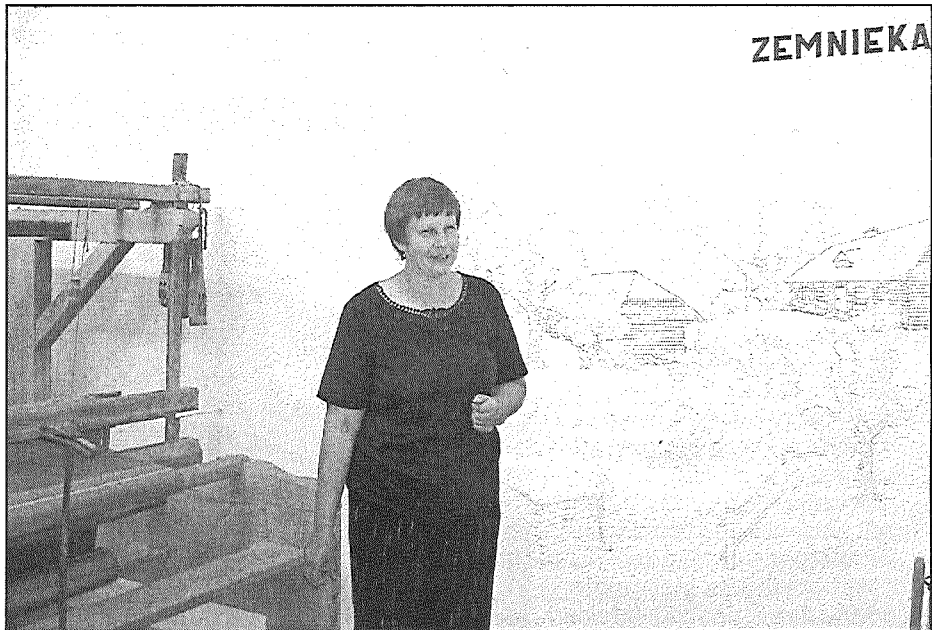
Lai gan sarunās brīžiem izskan skumīgas notis, nekā vēl nav zaudēts. Kalnu vidusskolā mācās ap 200 bērnu. Jaunie iemīlas, precas, dzimst mazuļi. Sēžot uz kultūras nama milzīgās grozāmās skatuves, par kuru vietējos apskauduši pat lielpilsētu mākslinieki, noklausāmies romantisku stāstu par to, kā vidusskolas izlaiduma dienā kāds absolvents kāpis un skatuves un publiski bildinājis savu klasesbiedreni. Visiem pārsteigums, vecākiem šoks, bet šie abi tagad dzīvojot laimīgi ar mazulīti pie rokas.

Dendroloģiskais dārzs «Rožkalni»

Turpat Nigrandes pagastā braucam uz dendroloģisko dārzu «Rožkalni». Tur saimnieko sirmā kundzīte Dzidra Smiltnece. Viņa nāk preti lēnām, jo gadu nasta krietna un spēki ar katru dienu iet mazumā. Tāpēc nepievēršam uzmanību šur tur pamanāmajām nezālēm, bet brīnāmies par desmitiem, simtiem un tūkstošiem augu, kas «Rožkalnos» saradušies vairāku gadu desmitu laikā, ieauguši ar saknēm zemē, ar zariem pletušies platumā un galotnēm sniegušies debesis. Dzidra ir sava veida fanātiķe, un savus dendroloģiskos stādījumus sākusi veidot jau 1961. gadā.

Puķu stādījumos katrai šķirnei uzraksts klāt, saimniece zina teikt, kur, kad un kādā veidā katrs ziedinš viņas rokās nonācis. Košumkrūmi priecē acis, var iedomāties, cik neparasti krāsaini te izskatās rudenos, kad pazīstamie un svešādie augi krājas vai visās mākslinieces paletes krāsās un toņos. Dzidras kundze piemetas uz ik pa gabaliņam vagas galā vai taciņas malā noliktajiem koka blūķiņiem, lai atvilktu elpu un atpūtinātu sāpošās kājas. Un stāsta, stāsta... Daļēdārzu kopējiem runas te varētu būt kaislīgas. Un tā arī esot, jo Dzidras kundzes mājās regulāri notiekot interesantu tikšanās un salidojumi. Sapulcējas visi dārza mājīnā, stāsta, strīdas, dalās pieredzē.

Vai «Rožkalnu» bagātībai būs mantinieki? Piemēram, fantastiskajiem skujuņu stādījumiem, kur egles, priedes un kadiķi, visneparastākajās formās un veidos saauguši, ieskauj atnācēju ar tādu elpu un au-

● Maija Enģele ir cilvēks, kas par Nigrandes pagasta vēsturi zina visu, nu, gandrīz visu, jo, kā pati izsakās, pilnībā vēsture diez vai kādreiz tiks izpētīta.

● Kalni. Tā saucas Nigrandes pagasta otra lielākā apdzīvotā vieta. Kādreiz te bija viens no spēcīgākajiem kolhoziem, par kura bijušo godību tagad liecina ciemata asfaltētās ielas, sakoptā vide un milzīgais ēku komplekss, kas apvieno kultūras namu, skolu, bibliotēku, sporta centru un daudzas sabiedriskās organizācijas zem viena jumta.

● 46 gadus ir veidoti, kopti un arvien no jauna papildināti Dzidras Smiltneces dendroloģiskie stādījumi «Rožkalnos». Simtiem un tūkstošiem puķu stādu, dekoratīvo krūmu šķirņu, pasakaini skujuņu stādījumi atraduši vietu sirmās kundzes mājās. Dārzkopji te var papildināt zināšanas un iegūt savā īpašumā jaunus stādus.

ru, ka gribas tikai caur skujojotajiem zariem skatīties debesis un kavēties kādās pašam vien zināmās domās. Tieši ar skujuņu stādījumiem Dzidra Smiltnece lepojas visvairāk un pastāsta, ka esot labos draugos ar «zelta roku» īpašnieku, kādreizējo veselības ministru Āri Auderu. Viņai ne prātā nenāk pelt bijušo dakteri, jo viņiem abiem citas intereses. Auders esot tikpat aizrau-

tīgs dārznieks un abi par šīm lietām varot runāties stundām ilgi.

□□□

Nigrande... Tāds skaists nosaukums, gluži kā pērķona dārds vasaras debesis. Un dzīvo tur skaisti, darbīgi cilvēki, kuri prot atstāt aiz sevis neizzūdošas lietas.

L. Kirillova
Nobeigums sekos.

LASĪTĀJA IEROSINĀTS TEMATS

Baškos sola ūdenssaimniecības rekonstrukcijas projektu

«Novadnieka» lasītājs Jānis Kokins, kura darba vieta atrodas Riebiņu novada Rušonas pagasta Baškos pie Eikša ezera, griezās redakcijā ar pretenzijām par ciemata attīrīšanas iekārtu neapmierinošo darbu. Viņaprāt, iekārtas netiekot pienācīgi uzturētas un koptas, sūkņi bieži nedarbojoties, arī daudzas kanalizācijas akas radot briesmas, jo tām nav vāku. Ieaugušas zālē, tās nav pamanāmas, un cik tur tālu līdz nelaimei. Esot aizdomas, ka neatīrītie notekūdeņi nonākot ezerā, kas piesārņojot ūdens tilpni. Lasītājs izteica arī neapmierinātību par to, ka pašvaldības atbildīgie speciālisti nereaģējot uz sūdzībām un par situāciju neliekojoties ne zinīs.

● Kanalizācijas aka bez vāka ir potenciāli bīstama. To atzīst arī Riebiņu novada domes atbildīgie speciālisti un sola tuvāko nedēļu laikā akām uzlikt dzelzsbetona vākus.

Apstākļus Baškos ciemata attīrīšanas iekārtu teritorijā iepazīna arī «Novadnieks», ar iegūto fotomateriālu iepazīstinājām Riebiņu novada domes izpilddirektoru Āri Elstu, Rušonas pagasta teritoriālās pārvaldes vadītāju Pēteri Rožinski un pašvaldības komunālo pakalpojumu nodaļas vadītāju Robertu Kabakovu.

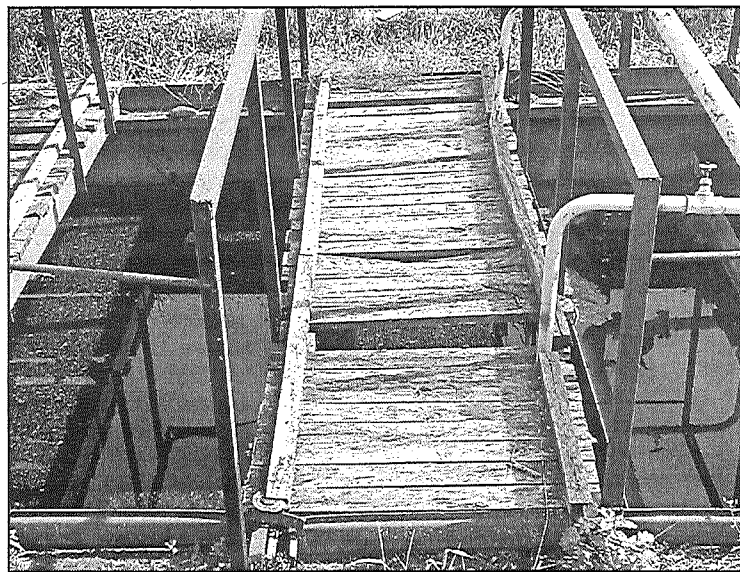
Attīrīšanas iekārtas, kā arī ūdensvads un visa kanalizācijas sistēma Rušonas pagasta Baškos tika būvēta pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados, kad veidojās ciemats un darbojās dzelzsbetona konstrukciju rūpnīca. Pēc attīrīšanas iekārtas bija paredzētas daudzreiz lielākam notekūdeņu daudzumam un intensīvākai izmantošanai, — stāsta Riebi-

ņu novada domes komunālo pakalpojumu nodaļas vadītājs R. Kabakovs. — Pašlaik notekūdeņu daudzums ir neliels, tikai daži desmiti kubikmetru diennaktī, un tos dod divas daudzdzīvokļu mājas, kā arī vasarnīcu kooperatīvs, kas notekūdeņus uz attīrīšanas iekārtām ar sūkņu palīdzību pārsūknē reizi nedēļā. Kas attiecas uz pretežijām, ka sūkņu stacija nedarbojas, tā ir maldinoša informācija, jo vienīgā reize, kad sūkņi bija izslēgti, saistīta ar elektropadeves traucējumiem. Pašlaik stacija darbojas nepārtraukti, tiek sūknēts gaiss, lai tvertnēs nodrošinātu baktēriju dzīvībai nepieciešamo aerācijas procesu.

R. Kabakovs noraidīja arī sūdzi-

bu par to, ka notekūdeņi nonākot ezerā. — Regulāri, tas ir, reizi ceturksnī, tiek veiktas analīzes. Attīrīto ūdeņu bioloģisko un ķīmisko analīžu rezultāti liecina, ka ūdens kvalitāte ir normas robežās. Pagājušajā nedēļā pats personīgi izstaigāju visu Eikša ezera krastu attīrīšanas iekārtu tuvumā. Vizuāli nebija iespējams konstatēt, ka būtu kāda noplūde. Lai pārliecinātos, ka viss ir kārtībā, nākamajā analīžu ņemšanas reizē paņemsim arī ezera ūdens paraugus.

Speciālists atzīst, ka problēma ar kanalizācijas akām, kurām nav vāku, sastopama ne tikai Baškos, bet arī vairākās citās novada apdzīvotajās vietās. Čuguna vāki ir

● Rušonas pagasta Baškos ciemata attīrīšanas iekārtas pašlaik tiek noslogotas minimāli. Iespējams, tāpēc tām netiek pievērsta pienācīga uzmanība. Finansējumu rekonstrukcijai gaida arī līdzīgas iekārtas Sīļukalnā, Galēnos un Gailīšos. Foto: A. Dzerkalis

kljuvuši par lielu kārdinājumu metāla zagļiem. Situācija apzināta un pirms dažām dienām Riebiņu novada domē pieņemts lēmums pasūtīt kanalizācijas aku vākus, kas būs gatavoti no dzelzsbetona. Pasūtījums jau veikts un pāris nedēļu laikā arī Baškos deviņām akām būs jauni un droši vāki.

Rušonas pagasta teritoriālās pārvaldes vadītājs Pēteris Rožinskis informēja, ka tas ir pagaidu risinājums, jo perspektīvā Baškos paredzēts īstenot ūdenssaimniecības un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcijas projektu, kas atrisinās pēdējo desmit gadu laikā samilzušo problēmu. Pašvaldība ir izsludinājusi cenu aptauju par

tehniski ekonomiskā pamatuma izstrādi Baškos ciematā un arī tehniskā projekta sagatavošanu, nākotnes perspektīvas paskaidroja novada domes izpilddirektors Āris Elsts. — Mēģināsim piesaistīt Eiropas naudu, lai atjaunotu attīrīšanas iekārtas, vairāku simtu metru garumā nomainītu ūdensvada sarūsējušās dzelzs caurules pret plastmasas caurulēm, sakārtotu apkārtni. Būtiski ir tas, ka Baškos būs dzeramā ūdens atdzelzošanas stacija. Atjaunosim un siltināsim arī ūdens torni. Trasi līdz vasarnīcu kooperatīvam, ja atļaus laika apstākļi, mēģināsim nomainīt jau šoruden, — uzsvera R. Kabakovs.

L. Kirillova

Aktīvai atpūtai Daugavas svaigajā gaisā

Sākums 1. lappusē

Tāpēc ar peintbola spēli aizraujas tikai tie, kam patiešām patīk asas izjūtas, piemīt strauja reakcija, un arī pietiekami laba iztēle, lai sevi iedomātos kaujas laukā, cīnoties ar pretinieku. Jāievēro arī stingri drošības noteikumi attiecībā uz peintbola pistoles lietošanu. Tomēr spēle lieliski noņem stresu, apvieno sevi dažādas sporta disciplīnas, jo vienlīdz veikli vajag skriet, lekt, pārvietoties tupus vai salikušām, list uz vēdera, vienlaikus gan izvairoties no «uzbrucēja», gan arī tēmējot uz «pretinieku». Lai «kara» lauks būtu pēc iespējas sarežģītāks, ierīkoti no dēļu žogiem veidoti labirinti, tornītis, kā arī izmantots dabiskais reljefs — varbūt no Otrā pasaules kara laikiem palikušās ierakumu bedres. Jāpiebilst, ka visa šī «karošana» notiek izcili teicamos, veselību nostiprinošos apstākļos, — Daugavas krastā, kur jūtams svaigais upes gaiss komplektā ar priežu sīla aromātu. Taču dažas idejas Daugava arī ierobežo. Kaut nomātais zemes gabals ir lielāks un peintbola laukumu varētu paplašināt, saimnieki to nedara, jo izsenis te savu ceļu

iestaigājuši makšķernieki. Iespējams, ka viņiem nepatīks, ja lietotais ceļš tiks aizšķērsots ar tikla žogu un viņi var to sabojāt, domā Irēna.

Uz spēli nereti ierodas draugu un paziņu kompānijas. Var piedalīties desmit spēlētāji, jo tieši tik daudz ekipējuma sagādāts. Taču biežāk spēlējot astoņi, pa četri vienā un otrā komandā. Spēles noteikumus mēdzot noteikt paši, — vai nu norunājot, ka ikviens «sašautais» izstājas, un spēle turpinās tik ilgi, kamēr «pretinieka» komandā vairs neviena nav, vai arī vienojas par citu stratēģiju, piemēram, iegūt «pretinieka» karogu. Kad kaujas lauks pamests, kombinzoni zaudējuši savu tiro izskatu. Tie ikreiz tiek izmazgāti, un nākamie spēlētāji tos atkal saņem pilnīgi svaigus.

Uz peintbolu un braukšanu ar kvadracikliem iepriekš jāpiesakās, lai gribētājiem nenāktos lieki gaidīt savu kārtu, bet varētu ierasties konkrētajā laikā. Tuvākajā apkārtnē par līdzīgu izklaidi nekas nav dzirdēts, stāstīja Irēna Pastare, tāpēc spēlētāji ierodas arī no Preiļiem, Daugavpils un citām attālām vietām. Šogad augustā šeit kāds Rigas uzņēmums rīkoja

savas sporta spēles, kurās piedalījās uzņēmuma darbinieki no visas Latvijas. Vajadzēja nodrošināt apgaismojumu un mūziku augu nakti, tāpēc nācās iznomāt generatoru, kas apgādāja ar strāvu. Nācās atbraucēt arī barot, tādēļ uz šejieni bija uzaicināts ēdināšanas uzņēmums. Divu dienu garumā ilgušais pasākums bijusi kā iespēju pārbaude, uz ko trases un laukuma saimnieki spējīgi. Pārbaude izturēta, priecājas Irēna. Bieži ekskursijās piesakās arī klases, taču mazākajiem bērniem no peintbola priekiem jāatsakās, jo ekipējums ir tikai pieaugušajiem. No kādas skolas gan piektklasnieki uz spēli ieradusies ar jau nomātiem kombinzoniem. Reizēm tiek saņemti arī ielūgumi organizēt peintbola spēli izbraukumā.

Abi dzīvesbiedri atzīst, ka par peļņu runāt vēl agri, pagaidām jātiel galā ar aizdevuma atmaksu. Šis izklaides veids ir samērā elitārs, gan peintbola ekipējums, gan arī kvadracikli dārgi, bez tam nolietojas un bieži jāremontē. Irēna priecājas, ka ar visiem remontdarbiem tiek galā dzīvesbiedrs, jo pārliecinājusies, ka speciāli servisa pakalpojumi ir ļoti dārgi.

● Peintbola laukums ar barikādēm. Foto: A. Dzerkalis

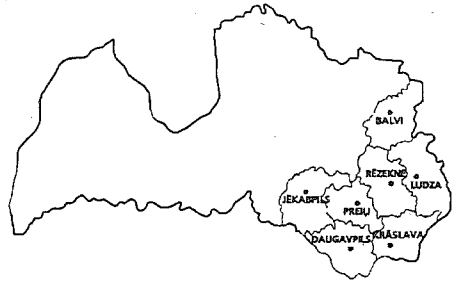
Irēnai bez tam vēl ir savs tiešais darbs, viņa strādā degvielas uzpildes stacijā. Katrās brīvdienās atbrauc dēļ, kas palīdz, sagādā nepieciešamās lietas, tostarp arī peintbola bumbiņas. Uzņēmuma grāmatvedības lietas kārtā vecākā meita Inta, kuras oficiālā darba vieta ir mežniecībā. Pastaru ģimenē ir trīs atvases. Videjā — Līga — strādā par frizieri. Aigars, uz idejām visnadzīgākais, ģimenē ir jaunākais. Visi savus vecākus ie-

pricinājuši ar mazbērniem, kas nu jau ir kuplā pulciņā. Par kvadraciklu trasi un peintbola laukumu viņi ir stāvā sajūsmā.

Uzņēmēji ir apsprieduši arī dažas nākotnes idejas, kas saistītas ar atpūtas piedāvājumu paplašināšanu. Taču sakarā ar to, ka zeme tiek nomāta, bet nav pašu īpašums, no nodoma par celtniecības darbiem jāatsakās.

L. Rancāne

KAIMINU RAJONOS

Robežnieku mazpulks – vienīgais no Krāslavas

Latvijas Jauno Zemnieku klubs sadarbībā ar Zemkopības ministriju organizēja karjeras dienas «Piens. Medus. Maize» Latvijas rajonu skolām, lai piesaistītu jauniešus dzīvei laukos un mazinātu to aizplūšanu uz pilsētām. Karjeras dienās kā vienīgā no Krāslavas rajona piedalījās Robežnieku pamatskolas mazpulcēnu komanda. Projekta noslēguma svētkos Jelgavā Robežnieku jaunieši ierindojās piektajā vietā. Pavisam maz pietrūka līdz uzvarai un balvai – braucienam uz Turciju.

«Ezerzeme»

LUDZAS RAJONĀ

Kā tas reiz notika

Nereti no vecākiem cilvēkiem ir dzirdēts stāsts par Ludzas degšanu, kuras rezultātā pilsēta tika iznīcināta. Dažam, varbūt, liekas, ka tas notika kara laikā, taču īstenībā Ludza postošo ugunsgrēku piedzīvoja 1938. gadā. Laikrakstā «Ludzas Zeme» bija sagatavots stāstījums par bēdīgajiem notikumiem.

Fakti par ugunsgrēku

Tas plosījās 9,6 hektāru platībā. Nodēģa septiņas ielas ar 372 ēkām, katoļu baznīca, bez mājām palika gandrīz 3000 cilvēku.

Vēlāk bieži tika spriests, kāpēc ugunsgrēks izcēlās. Kāds atcerējās, ka viss sācies no atstāta ogļu gludeklā. Aculieciniece Jadviga Greidāne bija dzirdējusi, ka ugunsgrēks sācies no kādas mājas, pie kuras izbēra pelnus ar vēl karstām ogļēm. Bija vējaina diena, vējš uzpūta dzirksti.

No aculiecinieces Jadvigas Greidānes stāstītā

1938. gada vasara bija sausa un karsta kā nekad agrāk. Man tad bija tikai septiņi gadi. 11. jūnijs iesākās ļoti skaisti, bija tik saulains, spilgts, silts rīts, bet pūta nežēlīgi stiprs vējš.

Mēs katrs sākām darīt savus darbus. Pēkšņi ieskrēja tēvs un sauca: — Ludza deg! Mamma izmetās uz ielas. Mēs, bērni, pieskrējām pie loga. Mamma atgriezās un sacīja: — Rumba deg! (Tā ukuši tējnicu).

Sākās traka burzma: visi skrēja, kļiedza, viss bija dūmos un uguni. Bērniem tika norādīts, lai nekur neaizskrien. Viss, kas varēja skanēt, skanēja, saucot palīdzību: gaudoja trauksmes signāls, visās baznīcās zvanija zvani. Lielā vēja pūsma pārnesa uguni no vienas mājas uz citu. Liesmas pārmetās arī no vienas ielas uz citām.

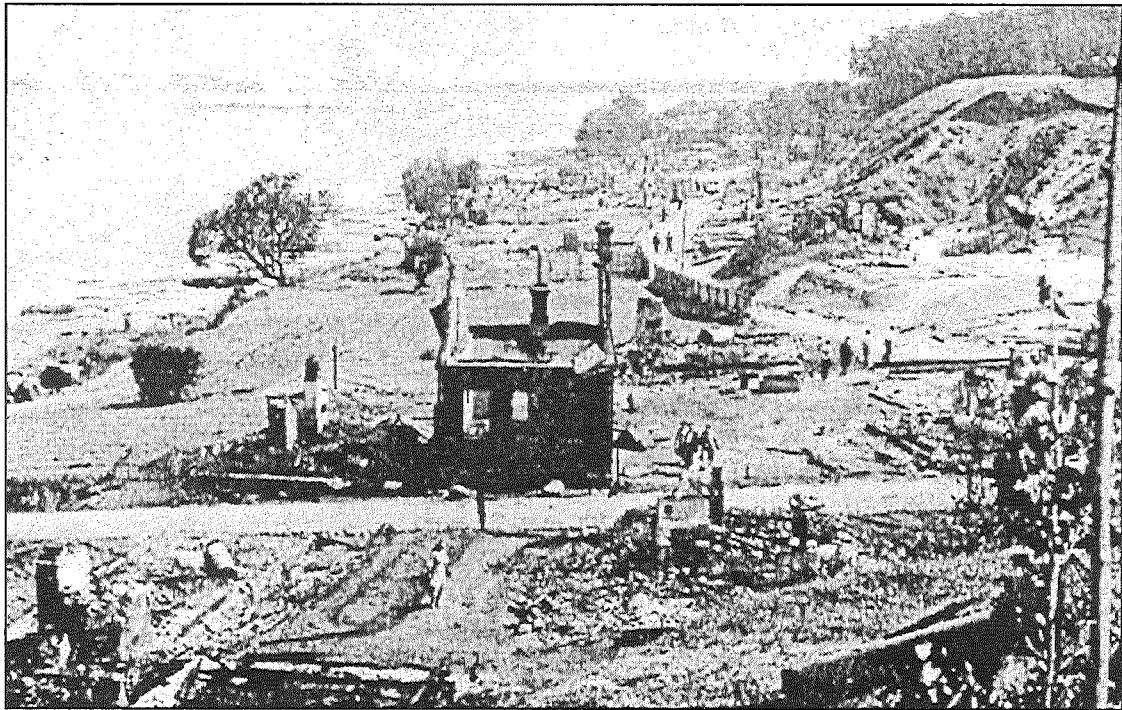
Raugoties uz to bērna acīm, likās, ka deg viss, kas ir apkārt. Patiesībā tā gandrīz arī bija. Mājas bija no koka, atradās tuvu kopā, starp tām bija tikai kādi 5 – 6 metri. Uguns liesmas nokļuva arī līdz mūsu mājai. Likās, ka arī tā no-degs. Te pēkšņi vējš sāka pūst uz citu pusi, ... un aizdegās māja ielas otrā pusē. Visapkārt – dūmi un uguns, kļiedzieni, trokšņi un šausmas cilvēku acīs.

Ir ziņas, ka daži centās slēpties baznīcā, domājot, ka, atrodoties kalnā, uguns viņus nēsānēs. Bet kalnā vējš pūta daudz spēcīgāk. Lai kā cilvēki centās nodzēst uguni Dievnāmā, nekā nebija glābjams. Baznīca arī bija koka celtnē un nodeda ļoti ātri. Vīrs ezera lidoja vēja aizpūstie papīri un lapas.

Cilvēki viens otram palīdzēja. Savāca mantas, visu nesa uz tagadējo muzeja teritoriju. Pie daudziem paspēja no laukiem atbraukt radnieki, lai palīdzētu dzēst ugunsgrēku. Šajos smacējošos dūmos atstrasties bija grūti, tāpēc galvas aptina ar mitrām lupatām, viens otrs līdz tagadējam muzejam nevis gāja, bet peldēja.

Mani ar visām ģimenes mantām atstāja tur, klēpi ieliekot astoņus mēnešus veco Māriti un divgadīgu puisēnu. Uguni dzēsa ne tikai pašu spēkiem. Atbrauca ugunsdzēsēji no Zilupes, Kārsavas, Daugavpils, palīdzēja arī Rīga, — ugunsgrēku dzēsa visa Latvija.

Kad uguns sasniedza manas vecmamma Antoinas Adrickas māju, viņa izgāja ar svētās Agates ūdeni un izlēja to uz kaimiņu mājas pusi. Ticiet vai nē! Notika neiedomājams, šis uguns sāka griezties virpulī, stabā dūmot un pamazām nomierinājās. Līdz pašam vakaram ugunsdzēsēji sekotāja ugunsgrēka gaitai, baidoties no jauniem uguns uzliesmojumiem.

● Tā izskatījās Lielā Ludzas ezera krastmalā nākamajā dienā pēc ugunsgrēka.

Cilvēki, kas bija palikuši bez mājām, gāja pie kaimiņiem naktņot, neviens nespēja viņiem atteikt. Cilvēku acīs bija asaras, dienā piedzīvotās bailes.

Mūsu ielā dzīvoja fotogrāfs Celmels, kurš centās piefiksēt ugunsgrēka šausmas. Viņš fotografēja visu, ko redzēja: apdedzinātas cilvēku rokas un kājas, drausmīgo degošās Ludzas panorāmu. Viss apkārt bija melns, izdedzis. Vecās pilsdrupas, pat pilskalns – viss melns un atbaidošs. Un tā visapkārt, kur vien pāri gājusi iznīcinošā uguns. Neatceros gan, ka tolaik būtu runāts par mirušajiem, bija gājusi bojā tikai viena veca sievīņa no kaimiņu mājas. Atceros: pat manai mammai bija apsvīlušas pēdas.

Neskatoties uz to, ka ugunsgrēks notika pirms tik daudziem gadiem, šo dienu es nekad neaizmirsīšu. Negribu, lai vēl kāds pārdzīvotu tādas šausmas un bēdas. Daudzu cilvēku dzīvē tas bija pa-

grieziena punkts. Daļa aizbrauca no mūsu pilsētas, daudzi cēla mājas no jauna. To negribētos piedzīvot.

Pamazām Ludza atguvās no ugunsgrēka. Baznīcu ierīkoja kapličā. Tur tā bija līdz šim laikam, kamēr bīskaps Bulis sāka celt jaunu baznīcu. Pēc ugunsgrēka Ludzā sāka vairāk būvēt betona, ne koka mājas. Stingri lika ievērot visas ugunsdzēsēju prasības.

Kā bija pirms tam

Jadviga Greidāne dalījies arī atmiņās par laiku pirms ugunsgrēka. Viņa dzīvo Tālavijas ielā, kas cara laikos saukusies par Ostrovskaju, jo veda uz Krievijas pilsētu Ostrovu. Ielas nosaukums mainījies bieži. 20. gados to pārdēvēja par Tālavijas, pēc kara – par Suvorova, 90. gados – atkal par Tālavijas ielu. Brauktuve bija no bruģa, bet trotuārs – no betona. Ja brauca zirga pajūgā, bija

liels trokšnis. Par ceļu vienmēr rūpējās. Ja teritoriju nesakārtoja, tad policists, kurš katru rītu gāja pārbaudēs, varēja sodīt. Tas bija naudas sods. Starp bruģa akmeņiem dīga zāle, bērniem to vajadzēja rūpīgi ravēt. Tik daudz smilšu un putekļu, cik redzams tagad, uz trotuāriem nebijis.

Pilsētā ļoti rūpīgi katrā mājā pārbaudījuši krāsnis. Dūmvadus tīrījuši paši, krāsnis vajadzējis krāsot baltā krāsā, lai tad, ja kaut kur parādās kvēpi, to uzreiz varētu redzēt. Tas nozīmēja, ka kaut kas nav kārtībā. Ja pārbaudē atklāja nelabojamus bojājumus, lika plombu, aizliedza kurināt, kamēr nesalabos.

Lielākā daļa no ielas iedzīvotājiem bijuši ebreji, kam piederēja veikaliņi, un ielā ritējusi rosīga tirgošanās. Dzīvojuši arī citu tautību pārstāvji un, neņemot vērā nacionālo piederību, viens otram palīdzējuši.

«Ludzas Zeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Jēkabpīlētis apgūst arborista profesiju

Jēkabpīlētis Uģis Šmits atgriezies no Vācijas pilsētas Heidelbergas, kur stažējies, apgūstot mazpazīstamo arborista profesiju. Mācības notika Leonardo da Vinči projekta ietvaros un saucās «Visieiropas arboristu izglītības programmas ieviešana».

Svešvārds «arborists» nozīmē «kokkopis». Par to profesijas standartā lasāms, ka tas ir profesionālis, kurš veic uzdevumus, kas saistīti ar publisko un individuālo apstādījumu koku un krūmu stādīšanu, kopšanu, vainagu veidošanu, formēšanu un izzāģēšanu. Arborists arī novāc bistamos ko-

kus, kas apdraud ēkas, elektrolinijas un citus objektus, turklāt viņš, būdams koku un krūmu pazinējs, spēj pielietot to stādīšanā un kopšanā nepieciešamās tehnoloģijas, agrotehniskos pasākumus, kā arī pārziņa darba paņēmienus augstumā.

— Īstam arboristam par koku jāzina viss, sākot no tā iestādīšanas brīža līdz pat mūža beigām. Vācijā un citviet Eiropā katrs koks pilsētas teritorijā ir numurēts. Koku tehniķis to ir apsekojis un devis savu vērtējumu par kvalitāti, veselību, drošumu, kā arī vērtību naudā, — stāsta Uģis Šmits.

Pilsētas koki Eiropā tiek dārgi vērtēti. Vācieši, piemēram, izrēķinājuši, ka četrdesmit gadus veca koka cena ir apmēram 30 tūkstoši eiro. Tātad, pat tikai koka mizas

nobrāzums, kurš radies autoavārijas rezultātā, tiks apdrošinātājiem šķirties no visai prāvas summas, bet iekasētā nauda tiks izmantota pilsētas apstādījumu labiekārtošanai.

U.Šmits ir pārliecināts, ka jau pēc trim vai četriem gadiem pilsētas apstādījumu un koku lietas arī pie mums tiks sakārtotas atbilstoši Eiropas likumiem. Jau šopavasari viņš pilsētas teritorijā veica astoņu bistamu koku nozāģēšanu. Ir saņemti aicinājumi pareizi izzāģēt zaru vainagu arī privātpašnieku pagalmos augošiem kokiem.

Speciālists mācības turpinās šogad novembrī turpat Heidelbergā ar praksi Minhenē. Savukārt nākamā gada pavasarī viņš cer iegūt ES sertifikātu šajā jomā. No Latvijas kopā ar Uģi mācās tikai ne-

daudzi speciālisti. Latgales reģinā viņš tāds ir vienīgais.

Pabeigta stadiona renovācijas pirmā kārtā

Pieņemšanas komisijas vērtējumam tika nodots Jēkabpils stadiona skrejceļš. Rekonstrukcija, kuras gaitā pilnībā nomainīts tā segums, veikts solu remonts skatītāju tribīnēs, ierīkots futbola laukuma zālājs un izveidoti vairāku sporta veidu sektori, izmaksāja ap 700 tūkstošiem latu.

Stadiona rekonstrukcijas pirmo kārtu finansēja LR Aizsardzības ministrija, Jēkabpils rajona padome un pilsētas dome. Daļu remontam nepieciešamo līdzekļu SIA «Jēkabpils sporta centrs»

iegūva, ņemot bankas kredītu.

— Jau nākamgad šeit plānoti valsts mēroga čempionāti vieglatlētikā, par nodarību iespējām interesējas dažādi sporta nometņu rīkotāji, — stāsta sporta centra direktors Juris Bobrovs. Patlaban stadionā var darboties sešas treniņu grupas vienlaikus.

Komisijas vērtējumam tika nodots astoņu ceļu skrejceļš, kas ir pat labāks nekā šogad būvētais Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā, apvienotais diska un vesera mešanas laukums, tāllēkšanas bedrē, kas aprīkota ar smilšu savācēju, kā arī vairāks nekā 20 metrus garais lodes grūšanas sektors.

«Brīvā Daugava»

10. LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Latvijā visvairāk vilto viena lata monētas

Latvijā visvairāk vilto viena lata monētas, taču kopējais viltotās naudas skaits samazinās. Ekonomikas policijas pārvaldē (EPP) informēja, ka, apkopojot ar naudas viltošanu un viltotas naudas izplatīšanu saistītu noziedzīgo nodarījumu attīstības tendences, var secināt, ka Latvijā šā gada pirmajā pusgadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, situācija nav būtiski mainījies. Latvijā galvenokārt tiek viltoti Latvijas lati, taču ir samazinājies konstatēto viltoto viena un divu latu monētu skaits.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, Latvijā nav būtiski mainījies konstatēto viltoto eiro skaits. Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, Latvijā konstatēto viltoto eiro skaits ir faktiski vismazākais.

Konstatētie izplatītie viltotie ASV dolāri ir otra visvairāk izplatītākā valūta Latvijā pēc lata.

Visvairāk Latvijā tiek viltotas mūsu valsts naudas nominālu monētas, kaut gan, salīdzinot ar pagājušo gadu, viltoto monētu skaits ir samazinājies. Konstatēto viltoto naudas vienību skaits ir nedaudz samazinājies. Izmaiņas šiem rādītājiem saistītas ar Latvijā izplatīto viltoto latu monētu samazinājumu. Nedaudz vairāk konstatētas viltotas Latvijas naudas banknotes, kas uzskatāmas par zemas kvalitātes viltojumiem.

Kā atzīmēja EPP, šogad, sadar-

bojoties EPP un teritoriālajām policijas apakšvienībām, tika atklāti vairāki smagi noziegumi, kas saistīti ar viltoto Latvijas naudas banknošu izgatavošanu un izplatīšanu. Piemēram, tika atklāti 100 latu viltojumi, kuru izplatīšanā iesaistītas un aizturētas trīs personas no Igaunijas, kā arī aizturēta personu grupa, kas nodarbojās ar viltotu piecu latu banknošu viltošanu un izplatīšanu.

Pēc Latvijas Bankas atzinuma, Latvijā situācija ar naudas viltošanu ir caurmērā ļoti pozitīva un stabila, uzsvēra policija.

Runājot par eiro viltojumiem, policijā atzīmēja, ka tie parasti tiek konstatēti bankās, kad cilvēki vēlas samainīt neapzināti no Eiropas Savienības valstīm atvestas banknotes, kā arī eiro tiek ievesti no Lietuvas, kur ir attīstījusies viltotas naudas izgatavošana un izplatīšana.

Viltotas naudas izgatavošanas un izplatīšanas apkarošana jebkurā valstī ir ārkārtīgi nozīmīgs jautājums, kas būtiski var ietekmēt ekonomisko stabilitāti. Viltotas naudas izplatīšanas tendencēm ļoti rūpīgi līdzī seko vairākas kompetentās iestādes, uzsvēra EPP.

Šādu noziedzīgu nodarījumu atklāšana un izmeklēšana ir apgrūtināta, jo samērā ilgu laiku monētas atrodas apgrozībā un viltojumi parasti tiek konstatēti inkasācijas uzņēmumos vai bankās un līdz policijai nonāk vairākas nedēļas vai pat mēnešus pēc to konstatē-

šanas. Tāpat arī inkasācijas uzņēmumā saņemtās viltotās Latvijas latu monētas netiek nosūtītas uzreiz pēc to konstatēšanas, bet gan tad, kad ir sakrājies zināms daudzums viltoto monētu, tikai tad tās tiek nosūtītas uz policiju, līdz ar to arī izskaidrojams vienā dienā reģistrētais monētu daudzums diennakts kopsavilkumā. Bez tam viltotās monētas ir «izgājušas» caur vairāku desmitu personu rokām, kas papildus apgrūtinā šādu noziedzīgu nodarījumu atklāšanu un izgatavotāju un izplatītāju aizturēšanu.

Pēc EPP rīcībā esošās informācijas, lielākā daļa viltoto ASV dolāru Latvijā tiek ievesti no Krievijas un Baltkrievijas, kā tranzīta valstīs izmantojot Lietuvu un Igauniju. Viens no iemesliem tam esot vāja robežkontrole ar ES valstīm. Bieži vien Latvijā viltotie ASV dolāri tiek ievesti neapzināti, respektīvi, cilvēkiem izbraucot uz Krieviju vai Baltkrieviju tiek iemānīti viltotie dolāri, kas tiek atklāti tikai Latvijā valūtas maiņas punktos vai kredītiestādēs.

EPP norāda, ka noziedzīgos nodarījumus naudas viltošanas jomā neapšaubāmi ir iesaistītas personas no vairākām valstīm. Liela nozīme šādu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā ir starptautiskajai sadarbībai. Šogad bijusi laba sadarbība ar Lietuvas, Igaunijas un Bulgārijas tiesībsargājošām iestādēm.

LETA

Agresīvi braucēji – emocionāli neveiksminieki

Sastrēgumu apbraukšana pa pretējo jolsu, ceļa nedošanās, brutāla iespraukšanās joslā priekšā citiem autovadītājiem, pagriezīnu nerādīšana un to veikšana no nepareizās joslas – šis ir tikai dažas no agresīvas braukšanas pazīmēm. Tomēr šāda uzvedība kļuvusi par gluži ierastu parādību uz Latvijas ceļiem.

Kopš 2004. gada jūlija par agresīvu braukšanu jāmaksā naudas sods un tiek rēķināti arī soda punkti. Ceļu policijas statistika liecina – lai arī pārkāpumu skaitam ir tendence samazināties, ik gadu par agresīvu braukšanu tiek sodīti simtiem autovadītāju.

Agresīvas braukšanas stils uzskatāms par cilvēcisko attiecību veidošanas spoguļi. Rūpji pārkāpjot vai vispār ignorējot ceļu satiksmes noteikumus, šie autovadītāji izrāda klaju necienību pret citiem satiksmes dalībniekiem. Latvijas šoferu bravūrigais stūrēšanas stils ir iemantojis bēdīgu slavu arī ārpus valsts robežām. Tas liek aizdomāties par sabiedrības uzvedības kultūru vispār.

21. gadsimta diktētajā steigā cilvēki kļuvuši ļoti egocentriski. Par vienu no neadekvātas braukšanas iemesliem uzskatāma atkarība no riska. Cilvēki alkst asu izjūti, aizmirstot, ka šofera sēdekļis automašīnā kopējā satiksmes plūsmā nav istā vieta, kur šis alks piepildīt.

Neiztrūkstoša Latvijas autovadītāja psihes sastāvdaļa ir pašaplicināšanās tieksme. Fizisku vai psiholoģisku nepilnību radīti mazvērtības kompleksi tiek pārvarēti, traucoties jaudīgos spēkratos, ignorējot jebkādas ceļu satiksmes vai normālas uzvedības noteikumus.

Psiholoģijas zinātņu doktore, Latvijas Universitātes pasniedzēja Ineta Tunne uzskata, ka agresīvu braukšanu var sekmēt divu veidu faktori. Viens – situatīvais. Proti, varbūt cilvēkam konkrētajā brīdī ir stress, trauksme vai viņš ļoti steidzas. Līdz ar to kādā brīdī viņš ir kļuvis agresīvs. Otrs variants – stabili personības faktori, kas nozīmē, ka cilvēks pēc savas būtības ļoti bieži vai vienmēr ir agresīvs.

Biežāk agresīvas braukšanas manieres izrāda vīrieši. Sievietes

ir piesardzīgākas pēc savas būtības. Viņas jūtas atbildīgākas, dažreiz arī nedrošas. Vīrieši ir drošāki. Ar dabas doto medību instinktu un ciņas sparū viņi bieži izrāda agresivitāti braucot. Viens no iemesliem ir izrādīšanās – meiteni, sievieti, draugu priekšā. Īpaši, ja klāt vēl nāk alkohols.

Cits iemesls ir tāds, ka vīrietis pēc dabas ir cīnītājs. Konkurence un ciņas instinkts starp diviem vīriešiem uz ceļa mudina – kurš kuru? Vēl jāmin arī profesionālie iemesli. Proti, taksisti, mikroautobusu vadītāji kā atsevišķa kategorija, kuriem ar braukšanu jānopelna nauda. Tas nozīmē, ka viņiem jāpadara pēc iespējas vairāk, jāsaņem braukšana. Sastrēgumos to nevar izdarīt, tas rada stresu. Braucot katru dienu, steiga un stress kļūst par raksturīgu īpašību.

Vai tas ir ārstējams? Sabiedrību veidojam mēs visi, arī agresīvie braucēji. Un arī braukšanas stilu veido sabiedrība, tāpēc tai kopumā jāklūst harmoniskākai, cilvēkiem jāsakārto pašiem sevi. Pašiem ir jānonāk pie saskaņas.

Saisināti no «Rīgas Balss»

POLICIJAS ZIŅAS

Laika periodā no 10. līdz 16. septembrim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdajā reģistrēti 34 iesniegumi, «Novadnieku» informē Preiļu rajona policijas pārvaldes priekšnieka palīdzē Liena Lāce.

Pagājušās nedēļas laikā rajonā notikušas sešas zādzības, divi tīšu vieglu miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi, četri ceļu satiksmes negadījumi (tajā skaitā divos negadījumos traumas guvuši cilvēki), bet trīs transportlīdzekļu vadītāji pieķerti pie stūres alkohola reibumā.

Brauca dzērumā

10. septembrī Aglonā policija apturēja kādu 1984. gadā dzimušu vīrieti, kurš vadīja automašīnu, būdams alkohola reibumā. Par šo faktu uzsākts kriminālprocess.

Nozagti juvelierizstrādājumi un nauda

11. septembrī policijā saņemts iesniegums par zādzību. Preiļos kādai 1981. gadā dzimusiai sievietei no mājas nozagti juvelierizstrādājumi 300 latu vērtībā, kā arī 30 lati naudas. Policija par notikušo uzsākusi kriminālprocesu.

Upē atrada artilērijas lādiņu

12. septembrī Vārkavas novada Upmalā Dubnas upē tika atrasts kopš Otrā pasaules kara laikiem saglabājies 76 milimetru artilērijas lādiņš. Uz notikuma vietu tika izsaukta Zemessardzes nesprāgušās municijas neitralizācijas rota, kuras darbinieki bīstamo atradumu neitralizēja.

Stūrēja auto reibumā un bez tiesībām

13. septembrī Rudzatos kāds 1962. gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu Moskvīč, būdams alkohola reibumā. Tika noskaidrots, ka tas nav vienīgais likuma pārkāpums, jo vīrietim nebija arī noteiktā kārtībā iegūtas transportlīdzekļa vadītāja apliecības. Par notikušo policija uzsākusi

kriminālprocesu.

Dzerājšoferiem tā bijusi patiesi neveiksmīga diena, jo šajā datumā bez noteiktā kārtībā iegūtām šofera tiesībām un alkohola reibumā pie auto Ford Sierra stūres Pelēcos apturēts arī kāds 1970. gadā dzimis vīrietis. Arī šajā gadījumā policija uzsākusi kriminālprocesu.

Avārija ar cietušajiem

14. septembrī Livānu novada Rožupē reģistrēta avārija. Kāds nenoskaidrots autovadītājs, sēžot pie automašīnas VW Golf stūres, netika galā ar tehniku, nobrauca no ceļa un iebrauca grāvī. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā bojāta automašīna, bet tās pasažieris, 1968. gadā dzimis vīrietis, guva traumas un medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts Preiļu slimnīcā.

Nozaga džinsus un pārtiku

15. septembrī policijā ar iesniegumu griezusies kāda 1956. gadā dzimusi Riebiņu iedzīvotāja. Viņa savās mājās konstatējusi, ka pagaidām nenoskaidroti vīrieši nozagusi džinsu bikses un dažādus pārtikas produktus 15 k. vērtībā. Par notikušo uzsākts kriminālprocess.

Livānos uzlauzta garāža

16. septembrī kāda Livānu iedzīvotāja, 1951. gadā dzimusi sieviete, konstatēja, ka ir uzlauzta viņai piederošā garāža un no turienes nozagts trimmeris. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Zaģļu ķēriens – elektriskās ierīces

16. septembrī par zaģļu uzdarbošanos Livānos policijas pārvaldē saņemts vēl viens iesniegums. Kāds 1961. gadā dzimis livānietis konstatējis, ka no viņam piederošās garāžas ir nozagtas dažādas elektriskās ierīces – motorzāģis, kompresors, urbmašīna, figūrzāģis, urbmašīna ar akumulatoru, kā arī 20 litru tīluma kanona ar 14 litriem benzīna. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Veikta ekspertīze ar melu detektoru

Jūlija vidū Augstākā tiesa atjaunoja tiesvedību kriminālietā, kurā par Ludzas rajona Ištalsnas pasta nodaļas pastnieces Mārites Goremiko aplaupīšanu un slepkavību apsūdzēti Vladimirs Daliba un Vladislavs Krupenko.

Latgales apgabaltiesa 2005. gadā Krupenko un Dalību atzina par vainīgiem pastnieces slepkavībā. Dalībam tiesa piesprieda brīvības atņemšanu uz 18 gadiem, bet Krupenko – uz 15 gadiem. Abiem piemērota mantas konfiskācija un policijas kontrole uz diviem gadiem.

Krupenko savu vainu viņam inkriminētajos noziegumos atzina daļēji, uzsverot, ka vēlēties pastnieci aplaupīt, nevis noslepkavot. Apelācijas sūdzību par Lat-

gales apgabaltiesas spriedumu iesniedza apsūdzētie, Dalības aizstāvis un cietušās pārstāvis.

Prokurore pieprasīja veikt ekspertīzi ar melu detektoru.

Melu detektora veiktajā ekspertīzē secināts, kas 25 gadus vecais Vladimirs Daliba, kurš pirmajā instancē bija notiesāts par Ludzas pastnieces slepkavību, par savu norobežošanu no notikūšā ir melojis. Otrs apsūdzētais Vladislavs Krupenko, kurš arī norādīja uz Dalību, teicis patiesību.

Pasaules prakse liecina, ka melu detektora ekspertīzes ticamība vidēji ir 86 – 92%, un šajā gadījumā tās rezultāts varētu kļūt par izšķirošu pierādījumu.

Delfi

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

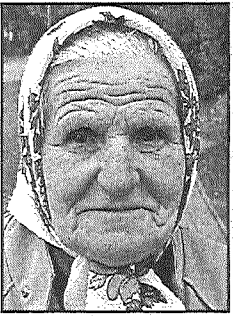
Ar kādu ražu jūs iepriecināja rudens?

SIA «Preiļu slimnīca» galvenā ārste **Daina Pliča:**

— Nupat esmu atgriezies no atvaļinājuma Tunisijā, papildināsim sasmēlusies Āfrikas saules siltumu. Bet arī Latvijas vasara un rudens iepriecināja, sevišķi ar ābolu ražu.

Ābeļdārzs ir vecs, saglabājies no iepriekšējā zemes īpašnieka, un šogad pamatīgi pārsteidza. Vārijam kompotus, ievārijumus ātrai ēšanai, gan arī kopā ar brūklenēm – glabāšanai ziemai. Arī gurķu raža pēc ilgiem laikiem bija izcila. Līdz šim tos audzēju siltumnīcā, šovasar pirmo reizi lauka apstākļos. Tos gan sālījām, gan marinējām.

Valentīna Tumova, pensionāre Preiļos:

— Kāda manas, gandrīz astoņdesmit, gadus vairs var būt runa par lielu ražu? Biju apstādījusi tikai dažas vadziņas, toties kādi ķirbji un kabači izauga!

Vienu ķirbi divatā ar kaimiņiem, arī pensionāri, tik tikko spējam līdz mājām dabūt, varbūt kādi 30 kilogrami svēra. No ķirbiem vāru zupu, tos savāru kopā ar āboliem. Man garšo arī kompots un pilnīgi svaigi ķirbji. Arī sipolus izaudzēju, gurķus un tomātus. Tikai grūtības ar vagu laistīšanu, nav spēka ūdens pienesānai.

Jevģēnija Stikāne no Galēnu pagasta:

— Iepriecināja laba graudaugu un kartupeļu raža dēla saimniecībā. Labi aug atāls, govīm netrūkst barības, un tās dod daudz piena, var arī papildināt lopbarību. Graudus un kartupeļus audzējam lopbarībai. Pašiem prieks par bagātīgo ābolu ražu, tā ir tik liela kā nekad iepriekš. Ēdam paši, cienājam kaimiņus, spiežam sulas. Ar ķīmikālijām neapstrādājam, tāpēc arī kaitēkļu tajos daudz, tāpat kā kāpostos. Toties droši, ka ekoloģiski tīra produkcija. Mežos parādījušās sēnes: apšu bekas, baravikas. Dzērveņu lasīšanai vēl nav bijis laika, bet dzirdēju, ka purvā esot daudz.

Alberts Jermolovičs, pensionārs no Riebiņu novada Pieniņiem:

— Raža šogad diezgan laba, pagrabs papildīts. Kvieši pavedās, auzas, kartupeļu papildnam. Tos izbarojam lopiem, graudus maļam un cepam savu rupjmaizi. Pavekušies arī kāposti, gurķi, tomāti, bietes, burkāni. Tikai ābeļdārzs šogad tāds tukšs.

Terēzija Lakaуска, Preiļu iedzīvotāja:

— Šis rudens ir bagātīgāks nekā pērnais. Viss, kas bija iestādīts vai iesēts, labi paveidās, — kartupeļi, kāposti, burkāni, bietes. Gurķu izauga tik daudz, ka pietika pašai un devu arī paziņām. Vasarā labu ražu deva upenes un zemenes. Cidonijas šogad pat nenovācu, jo vēl pagājušā gada krājumi nav apēsti.

L.Rancāne
Foto: A.Dzerkalis

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

VIP
VIESĪTES INVESTĪCIJU PARKS

BRUĢIS
KERAMZĪTBETONA BLOKI

SERTIFICĒTS ES

TIEŠI NO JAUNĀS RAŽOTNES

SIA „Viesītes investīciju parks”
„Jodeļi”, Viesītes lauku teritorija, Jēkabpils rajons
Kontakti: 27039201, 29299291

SIA Tinums
izgatavo un pārdod
**žoga sietu, vārtus, stabus,
sieta paneļus u.c.**
Piegāde.
Veikals Rīgā, Daugavpils ielā 62,
tālr. 7227217; www.tinums.lv

Atjaunošanas un restaurācijas nolūkos
PĒRK veclaicīgas mājas
(piem., guļbūves arī prom vešanai),
senas mājvietas. Zvanīt 29167900
e-mail: telmas@inbox.lv vai rakstīt:
Kaspars Skrastiņš, Elizabetes iela
41/43, abon.k. 62, Rīga, LV-1010.

Dziedniece Gajina Baisaitova
ārstē nervu slimības, galvassāpes,
impotenci, anurēzi, osteohondrozi, atrisina
ģimenes problēmas, zilē uz kārtīm, kafijas
biezumiem, noņem lāstus, nosaka ūdens
āderu zonas. Ser. nr. LA001-01-06.
Daugavpils ielā 66, Preiļi. Tālr. 28717345.

Cēsu rajona lielermā
VAJADZĪGA SLAUCĒJA.
Samaksa 2,50 Ls/st.
Dzīvošana uz vietas. Var būt ģimene.
Mob. tālr. 29403016, 29353556.

Pērk mežu ar zemi, cirmsas
visā Latvijā.
Var bez zemesgrāmatas.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 22009990.

SIA «RANKO» licencēta kautuve
iepērk liellopus, jaunlopus un aitas.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 26333669 (Nina),
29161121 (Juris).

Pārdod

Sākums **11. lappusē.**

- BMW 520 (līdz 24 v, TA, 1991.g. izl., 1600 EUR). T.26248262;
- BMW 524 TD (1991.g. izl., TA līdz 10.2007. ABS, kondicionieris, stereo, CD) vai maina pret a/m (dizeli). T.26812395;
- BMW 525 (1988.g. izl., pelēkā krāsā, TA, teicamā stāvoklī, Ls 1500). T.25967401;
- BMW 525 (24 vārstu, 1990.g. izl., TA, ļoti labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, 2100 EUR). T.26597085;
- CHRYSLER VOYAGER (1995.g. izl., 3,3, gāze - benzīns, 7 vietas, automātiskā ĀK, signalizācija, el. stikli, spoguļi, gaisa spilveni, stereo, TA). T.28357080;
- FORD FIESTA (1990.g. izl., 1,6, sarkana, normālā tehniskā stāvoklī). T.26435475;
- FORD GALAXY (1998.g. izl., 2,8 i, automātiskā ĀK, pilnpiedziņas, tikko no Vācijas). T.26312094;
- FORD GALAXY (2,0i, 1996.g. izl., kondicionieris, el. spoguļi, stikli, teicamā stāvoklī, spoilers). T.29414603;
- FORD SCORPIO (2,0, DOCH, 1995.g. izl., gāze - benzīns, el. pakete, koka imitācija, lūka, luksturi, 2 Air Bag, TA, 2550 EUR). T.29477247;
- FORD SCORPIO (2,8i, 1987.g. izl., bez TA, lēti) vai rezerves daļām). T.26849512;
- FORD SIERRA (2,3 D, 1990.g. izl., TA līdz 20.06.07., labā stāvoklī, jauna, AKB, diski). T.26617790;
- FORD TRANSIT (100 l, 1988.g. izl., 2,5 D, augstais, garais, kravas, bez TA). T.29267696;
- GAZ 51 (1954. g. izl., braukšanas kārtībā). T.29446589;
- HYUNDAI STANEX (8+1 vieta, 2000. gada, tumši zaļa, 2,5 dizelis, 2 kondicionieri, jauna TA, 7500 EUR). T.29105688;
- MAZDA 323 (1987.g. izl., TA, ekonomiska, 1,7 dizelis, lēti). T.29484940;
- MERCEDES (1997.g. izl., 2,5, dizelis, mehāniskā ĀK, sudraba krāsā). T.29327602;
- MERCEDES 124 W (teicamā stāvoklī, Ls 1000) vai maina ar piemaksu. T.25518280;
- MERCEDES BENZ 200 (1989.g. izl., 2,0 dizelis, TA, teicamā tehn. stāvoklī) vai maina. T.29275858;
- MITSUBISHI GALANT (1992.g. izl., 1,8i, jauna TA, liemie diski, Ls 900). T.22038024;

STEIDZAMI VAJADZĪGI DARBAM ANGLIJĀ UN IRIJĀ

- fabrikas strādnieki,
 - laukstrādnieki,
 - virtuves strādnieki.
- Alga: Ls 1100-1300 mēnesī. Ir citas vakances.
SIA «Regus». Licence nr. 63, nr. 114.
Tālr. Rīgā 7226607,
mob. 22054002.

ACINA DARBĀ GALDNIĒKUS.

Augsta apmaksā,
nodrošina ar transportu.
Tālr. 26163708, 29418945.

Veic celtniecības darbus,
izgatavo guļbūves.

Ir transports un materiāli.
Tālr. 26810233.

- MITSUBISHI PAJERO (džipu, 1993.g. izl., dizelis). T.29327602;
- MITSUBISHI SPACE WAGON (2,0i, 1991.g. izl., liemie diski, TA, 7 vietas, Ls 550). T.26597085;
- NISSAN ALMERA (2,0, dizelis, 1999.g. izl., 4,5 - 7,5 l, viss elektro, kondicionieris, signalizācija). T.26423471;
- NISSAN SANNY (1991. - 92. g. izl., pelēkā metāliskā krāsā, ziemas riepas, TA, signalizācija, Ls 550). T.26367901, 22444854;
- OPEL CALIBRA (1992.g. izl., el. spoguļi, el. lūka, apsildāmie spoguļi, hidrostūre, liemie diski, centrālā atslēga, signalizācija, TA līdz 11.2007., 1600 EUR). T.28664054;
- OPEL KADETT (1,7 dizelis, var atsevišķi motoru). T.26195573;
- OPEL OMEGA B (2,0 l, 1994.g. izl., sedans) vai maina. T. 6382500, 6412173;
- OPEL OMEGA B 2,0 (sedans, 1994.g. izl., el. pakete, Air Bag, jauna TA, liemie diski, ziemas riepu komplekts ar diskkiem). T.25905696;
- OPEL ZAFIRA (2,2 i, 2002., kondicionieris, Air Bag, viss elektro, ideālā stāvoklī). T.28791086;
- PEUGEOT 405 (1988.g. izl., gaiši brūna, benzīns, 1,9, lēti). T.4607343, 26369903.

Pieniņu Romu katoļu draudze
informē, ka ir noticis iepirkums
Pieniņu baznīcas logu
nomaiņai, liguma
izpildītājs SIA «TERRA - LAT».
Līgumcena Ls 3999,26.

Zvaigznēm šovakar blakus
Rudzu kūlīši staro,
Neskaitāmi, ko mūžā
Sasējis tiki tu, tēt.

Kad baltas sveces raud uz
TĒVA kapu, esam līdzās
Dzintrai Šmukstei
viņas lielajās bēdās.

Preiļu rajona izglītības pārvaldes
kolektīvs

Tālas vasaras smaržas dārzā starp
ābeļēm klīst.
Rudens lietis pār vaigu man bez
mitas list.

Klusi iesmeldz apslēpta sāpe, un
pēkšņa apjausma nāk.
Tēt, tu izej caur dārza vārtiem uz to
pusi, no kurienes neatnāk.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Dzintrai Šmukstei, **TĒTI**
mūžības ceļos pavadot.

Preiļu rajona padome

Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža
stāsts.

Izsakām līdzjūtību
Dzintrai Šmukstei, pavadot
TĒTI uz mūža mājām.

Salas pamatskolas kolektīvs

Palikšu tavā logā,
Degšu kā riets, kā riets.
Uzziedēšu tavās rūtīs
Kā asteres zieds.

Dalām būdu smagumu ar
Dzintru Šmuksti, **TĒVI**
mūžībā pavadot.

Jaunsilavas pamatskolas
kolektīvs

Atkal rudens vējš uz mūžības
ērgelēm spēlē –
Kāds cilvēks ir sadedzis savas
dvēseles karstajā kvēlī.

Varbūt tas nav vējš, tas ir atvadu
valsis,
Varbūt tas nav vējš, tās ir dzērveņu
balsis.

Izsakām patiešu līdzjūtību
Dzintrai Šmukstei,
no **TĒVA** atvadoties.

Rudzātu speciālās internātskolas
kolektīvs

Preiļu rajona bērnu un
jauniešu sporta skola izsaka
līdzjūtību Dzintrai Šmukstei
sakarā ar **TĒVA** nāvi.

Nokrit lapa, izdeg svece,
Apklust tēva valodiņa.

Izsakām dziļu līdzjūtību
Dzintrai Šmukstei, **TĒTI**
kapu kalniņā pavadot.

Klasesbiedri

Cik salts šis riets, klau, vēji staigā
Un kaut kur izgaist tēva balss...
Skumju brīdī esam kopā ar
Dzintru Šmuksti, **TĒVI**
zemes klēpī guldot.
Gailišu pamatskolas kolektīvs